

ଆମ ଜାତି ଆମ

ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ...	ପୃଷ୍ଠା	ସମ୍ପାଦକୀୟ
➤ ସମ୍ପାଦକୀୟ	୨	<p>ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଜଳ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନେଇ ଚଳିତ ବର୍ଷ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା ବିଶ୍ୱ ବନ ଦିବସ । ଜଙ୍ଗଲର ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ ଅକ୍ଷର ହେଉଛି ଜଳ । ଜଳ ଅଛି ତ କାଲି ଅଛି । ପୁଣି ଗତ କୁନ୍ ୫ ବିଶ୍ୱ ପରିବେଶ ଦିବସରେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଚାଲାଣକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଜୀବଜନ୍ତୁ ପରସ୍ପର ପରିପୂରକ । ଖାଦ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳ ବଜାୟ ରଖିବାରେ ଜୀବ ଓ ଉଦ୍ଭିଦର ଅବଦାନ ଅନୁପାମ୍ୟ । ଜଳ ଓ ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନେଇ ଆରବିଡିସି କାର୍ଯ୍ୟରତ । ଜଙ୍ଗଲର ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରାକୃତିକ ସତ୍ତ୍ୱଳନ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁ ସମୟରେ ସଠିକ୍ ମାତ୍ରାର ଜଳ ଉପଲବ୍ଧତା ଦିଗରେ ଆରବିଡିସି ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧିରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ଧରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସୁଛି । ଏ ଦୁଇ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ସଚେତନତା, ବନ୍ୟ ଓ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଂଗଠନ ଗୁଡ଼ିକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତ୍ତିକ ଜୀବିକାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବ୍ୟାପକ ସଚେତନତା ଓ ଜନ ଓଜିଲାତି ଗଢ଼ିତୋଳିବା ପାଇଁ ‘ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଆମର’, ‘ଜଳ ଜୀବନ ସମ୍ବାଦ’, ‘କମ୍ୟୁନିଟି ଫରେଷ୍ଟ୍’ ନାମରେ ପତ୍ରପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶନ ଦିଗରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଛି । କେତେକ କାରଣରୁ ଏହାର ନିୟମିତତା ରକ୍ଷା କରାଯାଇ ପାରିନି । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଦୁଃଖିତ । ପାଠକ, ଶୁଭେଚ୍ଛୁ ତଥା ସହଯୋଗୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପତ୍ରିକା ଗୁଡ଼ିକର ନିୟମିତତା ପାଇଁ ବହୁ ଉପାଦେୟ ପରାମର୍ଶ ଓ ମତାମତ ଆଧାରରେ ପୁଣି ଏହାର ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଛୁ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଆପଣମାନଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତ ସହଯୋଗ ଜାରି ରହିଲେ ପତ୍ରିକାଟିର ଆର୍ଥିକ ଓ ଆଜିକ କଲେବର ସମୃଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବ ।</p> <p>ଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆମେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଶିକାର, ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ମହିଳା ତଥା ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା ସଂପର୍କିତ ସୂଚନା ଆଧାରରେ ବିଷୟ ନିର୍ବାଚନ କରିଛୁ । ଆଶା ଏହା ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗିବ । ମତାମତ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ନିବେଦନ ।</p> <p style="text-align: right;">କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ</p>
➤ ବିଶେଷ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବିପଦରେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ	୩	
➤ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଷମୁକ୍ତ ତେଲ ଉତ୍ପାଦନରେ ଗ୍ରାମୀଣ ମହିଳାଙ୍କ ଅବଦାନ	୮	
ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ମହିଳା	୧୩	
➤ ସମୂହ ଏହା ପ୍ରହେଳିକା ନୁହଁ: ଆମେ ପାରିବୁ	୧୬	
➤ ଆଇନ କାନୁନ୍ ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା: ସୁରକ୍ଷିତ ଜୀବିକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି	୧୮	
➤ ବିଚାର୍ ବନ ଗ୍ରାମର ବ୍ୟଥା	୨୧	
➤ ପରିଚୟ ବିରଳ ସ୍ତ୍ରୀମରୁ ଏବେ ମହାନଦୀ ପଠାରେ	୨୪	

ପ୍ରକାଶକ

ରିଜିଓନାଲ୍ ସେକ୍ଟର ଫର୍
ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ କୋଅପରେସନ୍

ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ

- କୈଳାସ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ
- କଞ୍ଚନା ମିଶ୍ର
- ପ୍ରଭାତ କୁମାର ମିଶ୍ର
- ଦିଲ୍ଲୀପ ସୁରୁଜି
- ବିମଳ ପ୍ରସାଦ ପାଣିଆ
- ଅମର କୁମାର ଗୌଡ଼
- ରାମକୃଷ୍ଣ ମହାରଣା

ଅଲଙ୍କାରଣ

ରାମକୃଷ୍ଣ ମହାରଣା

ଆମ ଠିକଣା

ରିଜିଓନାଲ୍ ସେକ୍ଟର ଫର୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ କୋଅପରେସନ୍
ଏରଥାଇଜି-୨୬, କେ-୬, ଫେଜ୍-୨, କଳିଙ୍ଗ ବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୯ (ଓଡ଼ିଶା)
ଟେଲିଫୋନ୍: (୦୬୭୪) ୨୪୭୫୪୧୦, ୨୪୭୫୬୫୨
E-mail: rcdcbbsr@gmail.com | Website: www.rcdindia.org, www.banajata.org

ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟ, ସୂଚନା ଓ ମତାମତ ଲେଖକଙ୍କ ନିକଟ୍ । ଏଥିପାଇଁ ଆରବିଡିସି ଦାୟୀ ନୁହେଁ ।

ବିପଦରେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ବଢୁଛି ବେଆଇନ ଶିକାର, ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛି ପରିସଂସ୍ଥା

ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସରକାର ଗଢ଼ିଛନ୍ତି ଓ୍ଵାଲୁ ଲାଇଫ କ୍ରାଇମ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ସେଲ୍ । ସିଆଇଡି ଏବଂ କ୍ରାଇମ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଦିଆଯାଇଛି ଦାୟିତ୍ଵ । ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ ଓ ଅଭୟାରଣ୍ୟ ଆଖପାଖର ୫୨ଟି ପୋଲିସ୍ ଥାନାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଛି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ (ସୁରକ୍ଷା) ଆଇନ । ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ଵେ ଥମ୍ ନାହିଁ ଜନ୍ତୁ ଶିକାର । ବାଘ, ଭାଲୁ, ହାତୀଙ୍କ ସହ ମାଝିଆଁଙ୍କ ଲଢ଼େଇରେ ଜନ୍ତୁଟି ପ୍ରାଣ ହରାଇଛି । ମୂଲ୍ୟବାନ ବୃକ୍ଷଲତା ଗୁଚ୍ଛର ବେଆଇନ କାରବାର ଜୈବ ବିବିଧତାକୁ ଉଚ୍ଚାଡ଼ି ଦେଉଛି । ନଷ୍ଟ ହେବାରେ ଲାଗିଛି ଖାଦ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳ । ପ୍ରାକୃତିକ ପରିସଂସ୍ଥା ନଷ୍ଟ ହେବାର ପରିଣାମ ମହାବିପତ୍ତିକୁ ଡାକି ଆଣୁଛି । ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଅପରାଧୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଜିରୋ ଟଲରାନ୍ସ ପୋଷଣ ପାଇଁ ଆହ୍ଵାନ କରିଛନ୍ତି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଏଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସତରେ କ'ଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ! ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରୀୟ ବନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବାଉଁଶ ଲାଠି ମାଝିଆଁଙ୍କ ଏକେ ସିରିଜ୍ ରାଇଫଲ ଆଗରେ କିଭଳି ବା ମୁକାବିଲା କରିପାରିବ ତାହାକୁ ନେଇ ଏବେ ଉଠିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ।

ଓ୍ଵାଲୁ ଓ୍ଵାଇଡ୍ ପର୍ଷ୍ଟ-ଇଣ୍ଡିଆ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସେଲ୍‌ର ମୁଖ୍ୟ ଦେଶର ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଶିକାରୀମାନଙ୍କ ସହ ଚୋରା ଅସ୍ତ୍ର ବେପାରୀ ଓ ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କକୁ ନେଇ ଯେତେବେଳେ ସୂଚନା ଦେଲେ ସେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ ଏହାକୁ ହସରେ ଉଡ଼ାଇଦେଲେ । ଏହା ଏକ କପୋଳକହିତ କାହାଣୀ ଓ ଏହ ପଛରେ ସାମାନ୍ୟ ସତ୍ୟତା ନ ଥିବା ସଫେଇ ଦେଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ୨୩ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୧୨ରେ ଲିଡ୍‌କୋ ରଙ୍ଗୋଟି ନାମକ ଆସାମର ଜଣେ ଶିକାରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ମାକିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଙ୍କ ସାମନାରେ ଠିଆହୋଇ ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ୬ଟି ଗଣ୍ଡା ଶିକାର କରିଥିବା ସ୍ଵୀକାର କରିବା ପରେ ସାରା ଦେଶରେ

ଚହଳ ପଡ଼ିଗଲା । ସ୍ଵଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଯେ ଆସାମର ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଶିକାରୀଙ୍କ ସହ ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କ ରହିଛି । କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ, ନାଗାଲାଣ୍ଡ ଦିମାପୁର ପୋଲିସ୍ ଜଣେ ଶିକାରୀଙ୍କ ପାଖରୁ ବିଦେଶୀ ଏକେ ସିରିଜ୍‌ର ରାଇଫଲ ଜବତ ପରେ ଓ ମାରାଥନ ଜେରା ପରେ ଚୋରା ଅସ୍ତ୍ର ବେପାରୀଙ୍କ ଚୋର ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲରେ ଅବୈଧ ପ୍ରବେଶ ଓ ଶିକାର କରୁଥିବା ଅପରାଧୀମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିବା ଜଣାଗଲା । କାର୍ଗେଟ ଟାଇଗର ରିଜର୍ଭରୁ ଧରା ପଡ଼ିଥିବା ଶିକାରୀମାନେ ଚୋରା ଅସ୍ତ୍ର ବେପାରୀଙ୍କ ଜରିଆରେ ମାରଣାସ୍ତ୍ର କିଭଳି ପାଆନ୍ତି ତାର ସୂଚନା ଏହି ଶିକାରୀ ଜଣକ ଦେଇଥିଲେ ।

ବିପଦ କମ୍, ଲାଭ ଅଧିକ

ଯଦି ଆମେ ବିଶ୍ଵର ପାଞ୍ଚଟି ପ୍ରମୁଖ ଲାଭଜନକ ବ୍ୟବସାୟ ଉପରେ ନଜର ପକାଇବା ତେବେ ଆମେ ଅବୈଧ ଜନ୍ତୁ ଚାଲାଣ କିଭଳି ଶୀର୍ଷରେ

ଅଛି ଜାଣିପାରିବା । ଡ୍ରଗ୍ସ ପ୍ଲଗ୍‌ଲିଙ୍ଗ, ମାରଣାସ୍ତ୍ର କାରବାର ମାନବ ଚାଲାଣ ତୁଳନାରେ ବନ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଚାଲାଣ ଅଧିକ ଫାଇଦା ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବା ଓ୍ଵାଲୁ ଓ୍ଵାଇଡ୍ ପର୍ଷ୍ଟର ଏକ ବିବରଣୀରୁ ଜଣାଯାଏ । ବିଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଚାଲାଣ ବଢ଼ିଛି । ସରକାର, ଆନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସଂଗଠନ ଓ ସିଭିଲ୍ ସୋସାଇଟି ଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ୟମ ସତ୍ତ୍ଵେ ପ୍ରତିହତ କରାଯାଇ ପାରିନି ଏଭଳି ଘଟଣା ।

୨୦୧୧ରେ ବିଶ୍ଵରେ ସର୍ବାଧିକ ହାତୀ ଶିକାର ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଗଣ୍ଡା ଶିଙ୍ଗ, ହାତୀଦାନ୍ତ, ବାଘନଖର ବିରଳ ସଂଗ୍ରହ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ସଂଗ୍ରହାଳୟରୁ ଚୋରି ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ୨୦୧୨ରେ ଆଇୟୁସିଏନ୍‌ର (ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାସନାଲ୍ ୟୁନିଅନ୍ ଫର୍ କଞ୍ଜରଭେସନ୍ ଅଫ୍ ନେଚର) ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ସବୁଠୁ ଅଧିକ ଆଫ୍ରିକୀୟ ହାତୀ

ମୃତ ମା' ହାତୀକୁ ଜଗି ରହିଛି ଶାବକ ହାତୀଟିଏ

ଶିକାର କରାଯାଇଛି । ୧.୪ ପ୍ରତିଶତ ହାତୀ ଶିକାର ହୋଇଛି ଯାହାକି ହାତୀ ସଂଖ୍ୟାର ଗଣିତକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିପକାଇଛି । ସମ୍ପ୍ରତି ହାତୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାଭାବିକ ସଂଖ୍ୟାର ବିକାଶ ୫ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ହେଉଥିବା ବେଳେ ୧.୪ ପ୍ରତିଶତ ଶିକାର ଏହି ବିଶାଳକାୟ ଜୀବଚିର ସ୍ଥିତିକୁ ବିପନ୍ନ କରିପକାଇଛି । ସମ୍ପ୍ରତି ଯେଉଁ ହାରରେ ଗଣ୍ଡା ଶିକାର ଚାଲିଛି ତାହା ଯଦି ଅବ୍ୟାହତ ରହେ ତେବେ ୨୦୧୬ ଶେଷ ବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କର ଜନ୍ମ ସଂଖ୍ୟା ଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା ଟପି ଯାଇପାରେ ।

ମାଛକୁ ବାଦ ଦେଲେ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ କାରବାର ବାର୍ଷିକ ୮ରୁ ୧୦ ବିଲିୟନ ଡଲାର ଅତିକ୍ରମ କରିଛି । ୨୦୦୬ରେ ଦାନ୍ତ ବେପାର ଯେତିକି ଥିଲା ଏବେ ତାର ଦୁଇଗୁଣା ହୋଇଛି । ବେଙ୍ଗର ପଥପାର୍ଶ୍ୱ ବଜାରରେ ହାତୀ ଦାନ୍ତର କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ଦର ୨.୨୦୫ ଡଲାରରେ କାରବାର ହେଉଥିବା ବେଳେ ଗଣ୍ଡା ଶିଙ୍ଗର କିଲୋ ପ୍ରତି ଦର ୬୬.୧୩୯ ଡଲାରରେ କିଣାବିକା ହେଉଛି ଯାହା ସୁନା ଓ ପ୍ଲାଟିନମ୍ ଠାରୁ ମହଙ୍ଗା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଛି ଡ୍ରାଲଡ୍ ଡ୍ରାଇଡ୍ ଫଣ୍ଡ ।

ବିଶ୍ୱରେ ୨୦୧୦ ବେଳକୁ ବାଘ ସଂଖ୍ୟା ୯୫ ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇସାରିଛି । ଶିକାର ଓ ବସତି ସ୍ଥଳ ଉଚ୍ଚତ୍ୱ ଯିବାରୁ ମହାବଳ ହୋଇଛି ବଳହୀନ । ସମ୍ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱର ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲ ଗୁଡ଼ିକରେ

୩,୨୦୦ ବାଘ ତିଷ୍ଠି ରହିଥିବା ତତ୍ତ୍ୱତତ୍ତ୍ୱଏତ୍ ଏବଂ ଆଇୟୁସିଏନ୍ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରେ କୁହାଯାଇଛି । ଏବେ ସଂରକ୍ଷଣ ଇତିହାସ କଡ଼ ଲେଉଟାଇଥିବା ଦର୍ଶାଇ ୩୯୦୦ ଜଙ୍ଗଲୀ ବାଘ ଥିବା କୁହାଯାଇଛି । ଦୁଃଖର କଥା ଏବେ ପ୍ରଜନନକ୍ଷମ ଗୋଟିଏ ବି ବାଘୁଣୀ ଯୁଏସ୍ତର ଜଙ୍ଗଲରେ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରି ନାହିଁ । ବଣ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ପରି ଅନେକ ପ୍ରକାରର ମୂଲ୍ୟବାନ ବୃକ୍ଷଜାତୀ ଉଦ୍ଭିଦ ଗୁଡ଼ିକ ଜଙ୍ଗଲ ପରିବେଶରୁ ଲୁଣ୍ଠିତ ହୋଇ ନିଶ୍ଚିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଅର୍ଥ ଲୋଭରେ ପଡ଼ି ଏ କାରବାର କରୁଥିବା ଶିକାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଉଗ୍ରପନ୍ଥୀଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ବତ୍ର ଜଙ୍ଗଲର ସମ୍ବଳ ଉପରେ କୁଳମ ମାତ୍ରାଧିକ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିଲାଣି ।

ଓଡ଼ିଶା ପାଲଟିଛି ଶିକାରର ହଟ୍‌ସ୍ପଟ୍

୨୦୧୬, ଜୁନ୍ ଦ୍ୱିତୀୟ ସପ୍ତାହରେ ନବରଙ୍ଗପୁର ଜିଲ୍ଲା ବନ ବିଭାଗ ପୁଣିଥରେ ବାଘ ଚମଡ଼ା ବିକ୍ରି କରୁଥିବା ବେପାରୀଙ୍କୁ ଧରିଛି । ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରୁ ୪ କଲରା ପତରିଆ ବାଘ ଚମଡ଼ା, ଗୋଟିଏ ବିରଳ ବଜ୍ରକାୟା ସହ ୪ ମୋବାଇଲ ଓ ୪ ବାଇକ୍ ଜବତ କରିଛି । ବେପାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୨ ଜଣ ଓଡ଼ିଶାର ହୋଇଥିବା ବେଳେ ୪ ଜଣ ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର । ବସ୍ତର ଜିଲ୍ଲା ଖତାର ଗାଁର ରାମ ସିଂ କାଶ୍ୟପ ଏହି ଦଳର ରିଲ୍ଡ ଲିଡର ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଜବତ ବାଘ ଚମଡ଼ାର ଆନୁମାନିକ ମୂଲ୍ୟ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ୩୦ ଲକ୍ଷ ହେବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି ।

ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ୮ ଜୁନ ୨୦୧୬ରେ ‘ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଆମର’କୁ ଟେଲିଫୋନ କରିଆରେ ସୂଚନା ଦେଇ ନବରଙ୍ଗପୁର ଡିଏଫ୍ ଓ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସ୍ୱୟଂ ମଲ୍ଲିକ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ପୂର୍ବଧର ବାଘ ଚମଡ଼ା ବ୍ୟବସାୟ ସଂପର୍କରେ ଯେଉଁମାନେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଏଥର ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ସୂଚନାକୁ ଆଧାର କରି ତଲାସି କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଯୋଜନା ମୁତାବିକ ତଲାସି କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ ବାଇକ୍‌ରେ ଚମଡ଼ା ନେଇ ଯାଉଥିବା ବେପାରୀମାନେ ତନଖର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଧରାପଡ଼ିଥିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ଛତିଶଗଡ଼ର ବାରପୁର ଜଙ୍ଗଲରୁ ଶିକାର ହେବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ତାର ଚମଡ଼ା ବିକ୍ରି ହୋଇଥାଏ । ଜବତ ଚମଡ଼ାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଶିକାର ହୋଇଥିବା ବାଘଙ୍କ ବୟସ ୮ରୁ ୧୦ ବର୍ଷ ହେବ ।

ନବରଙ୍ଗପୁର ଭଳି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ସୀମାନ୍ତ ରାଇରଙ୍ଗପୁର ଅଞ୍ଚଳରୁ ବନ ବିଭାଗ କର୍ମଚାରୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଏକାଧିକ ଶିକାରୀ ଓ ଅବୈଧ ବେପାରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି । ତେବେ ଶିମିଳିପାଳ ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେତେ ପରିମାଣର ଶିକାର ହେଉଛି ଓ ସେଥିରେ ଯେତେ ଅପରାଧୀ ଜଡ଼ିତ ରହୁଛନ୍ତି ତାର ଏକ ଦଶମାଂଶ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇ ପାରୁନାହିଁ ବୋଲି ଦର୍ଶାନ୍ତି ଅବୈତନିକ ବନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ ସଂରକ୍ଷକ ଭାନୁ ମିତ୍ର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ।

ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଅପରାଧର ହଟ୍‌ସ୍ପଟ୍ ପାଲଟିଛି ଓଡ଼ିଶା । ଦିନକୁ ଦିନ ପଶୁ ଶିକାରୀମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଗତ ୫ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ୮ଟି ହାତୀକୁ ଶିକାରୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ଟେକିଦେଇଛୁ ବୋଲି କହନ୍ତି ପରିବେଶବିତ୍ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ମହାନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ୨୦ରୁ ୨୫ଟି ହାତୀ ଶିକାର ହେଉଛି । ଯଦି ଏଭଳି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲୁ ରହେ, ତେବେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ୧୦୦ ହାତୀ ନିପାତ ହେବାକୁ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଲାଗିବ । ଆଗାମୀ ୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶା ହେବ ହାତୀଶୂନ୍ୟ ।

ଶିମିଳିପାଳରେ ବଳ ହରାଇଛି ମହାବଳ, କରୁଛି ନିଃସଙ୍ଗ ଜୀବନ

ଗତ ୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୨୦୦୯ରୁ ୨୦୧୪ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ୧୧୯୪ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହାତୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି ସବୁଠୁ ଅଧିକ । ୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ମୋଟ ୩୫୪ ହାତୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିବା ବିଧାନସଭାରେ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉତ୍ତରରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି । ଜୟପୁର ବିଧାନସଭା ତାରା ପ୍ରସାଦ ବାହିନୀପତି ଓ ବଡ଼ଚଣା ବିଧାନସଭା ଅମର ପ୍ରସାଦ ଶତପଥୀଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜୁମ କେଶରୀ ଆରୁଖ ମାନିଛନ୍ତି ଯେ, ୨୦୦୯-୧୦ରେ ୬୧ଟି ହାତୀଙ୍କ ସମେତ ୨୦୯ ବନ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି । ଶିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ୬୧ଟି ହାତୀ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ବି ଅପରାଧୀର ଚେର ପାଇପାରିନି ବିଭାଗ । ସେହିପରି ୨୦୧୦-୧୧ରେ ୧୮୩, ୨୦୧୧-୧୨ରେ ୨୧୪, ୨୦୧୨-୧୩ରେ ୩୦୨ ଏବଂ ୨୦୧୩-୧୪ରେ ୨୮୬ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି । ୨୦୦୯-୧୦ରେ ୫୧, ୨୦୧୦-୧୧ରେ ୮୩, ୨୦୧୧-୧୨ରେ ୬୮, ୨୦୧୨-୧୩ରେ ୮୫ ଏବଂ ୨୦୧୩-୧୪ରେ ୬୦ ହାତୀଙ୍କ ଜୀବନ ଯାଇଛି ।

ଏହି ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ଶିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ୩୩ ହାତୀ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା ବେଳେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବାରୁ ୫୯, ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ୨୧, ରୋଗରେ ପଡ଼ି ୬୫, ସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବେ ୬୦ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣରୁ ୬୮ ହାତୀ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବା ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଛନ୍ତି ।

କାହିଁକି ଏ ଶିକାର...

ଅନେକ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସାୟ ପରି ବଣ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁ ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ଚାହିଦାକୁ ନେଇ ଚାଲେ । ଯୋଗାଣକାରୀ ଆର୍ଥିକ ଲାଭବାନ ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ପୂରଣ ପାଇଁ ଏ ବୃତ୍ତିରେ ପାଦ ଥାପେ । ବିଗତ କିଛି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବଜନ୍ତୁର ଅଂଶବିଶେଷର ବ୍ୟବହାରକୁ ନେଇ ବିଶ୍ଵ ବଜାରରେ ନାଟକୀୟ ଭାବେ ଚାହିଦା ବଢ଼ିଛି । କୋହଳ ଆଇନ, ଅନଭିଜ୍ଞ ସୁରକ୍ଷା ବଳ, ଚାହିଦା ଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ରର କ୍ରୟ ସାମର୍ଥ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଓ ଲମ୍ବା ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା କାରଣରୁ ଦୋଷୀ ଖସିଯିବାର ସମ୍ଭାବନା

ଗୋରା ଚମଡ଼ାର ଚମକ, ସୁନା ଠାରୁ ବି ମୂଲ୍ୟବାନ

ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଖୋଲା ଜଙ୍ଗଲରୁ ଅବାଧରେ ଲୁଣ୍ଠନର ସୁରାକ ପାଏନି ବିଭାଗ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଶିକାରରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନଗଣ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉ ନ ଥିବାରୁ ଅପରାଧୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ପୋଲିସକୁ ସୂଚନା ଦିଅନ୍ତିନି । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବଣମୂଲକରେ ରହୁଥିବା ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଶିକାରୀକୁ ଜୀବଜନ୍ତୁର ଅଂଶ ଔଷଧ ତିଆରି ପାଇଁ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥାଏ ।

ଗୋଟିଏ ପଟେ ପ୍ରଚୁର ମୁନାଫା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପଟେ ଧରାପଡ଼ିବାର ଭୟ କମ୍ ଥିବାରୁ ଶିକାରୀମାନେ ନିଜର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହ୍ରାସ, ଖାଦ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ ଏବଂ ଧନ ଠୁଳ ତଥା ଧର୍ମୀୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଶିକାରୀ ସାଜେ ।

ଏକ କିଲୋଗ୍ରାମ ଗଣ୍ଡା ଶିଙ୍ଗର ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ କଳାବଜାରରେ ଦାମ୍ ୬୦ ହଜାର ଡଲାର । ଯାହା ସୁନାର ଦର ତୁଳନାରେ ଦୁଇଗୁଣ ଅଧିକ । କୋକେନ୍ ଠାରୁ ବି ଗଣ୍ଡା ଶିଙ୍ଗ ମୂଲ୍ୟବାନ । କିନ୍ତୁ ଜରିମାନା ତା ତୁଳନାରେ ବହୁତ କମ୍ । ଗଣ୍ଡା ସିଙ୍ଗର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ଯେତିକି ତାର ତିନିଭାଗରୁ ଭାଗେ ବି ନୁହେଁ ଜରିମାନା । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ୫ ଗ୍ରାମ୍ କୋକେନ୍ ସହ ଧରାପଡ଼ିଲେ ୫ ବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଉଥିବା ବେଳେ ୬୦ ହଜାର ଡଲାର ମୂଲ୍ୟର ୧ କିଗ୍ରା ଗଣ୍ଡା ସିଙ୍ଗ ଧରାପଡ଼ିଲେ ୧୦ ହଜାର ଡଲାର ଜରିମାନା ଦେଇ ଅପରାଧୀ ସୁନାପିଲା ହୋଇଥାଏ । ହାତୀଦାନ୍ତ, ବାଘହାଡ଼, ଗଣ୍ଡାସିଙ୍ଗ ପୂର୍ବ

ଏସିଆରେ ପାରମ୍ପରିକ ଔଷଧ ତିଆରିରେ ଲାଗେ । ବ୍ୟବସାୟିକ ଉତ୍ପାଦ ତିଆରିରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ଏନଭାର୍ନମେଣ୍ଟ ଇନଭେଷ୍ଟିଗେସନ ଏଜେନ୍ସି (ଇଆଇଏ) ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ପୂର୍ବ ଆଫ୍ରିକା ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ହାତୀଦାନ୍ତ ଓ ଗଣ୍ଡାଶିଙ୍ଗର ସବୁଠୁ ବଡ଼ କଳାବଜାର । ଭିଏତନାମର ବଜାର ହାତୀଦାନ୍ତକୁ ଶୁଦ୍ଧାର ସହ କିଣି ନେଇଥାଏ । ନ୍ୟୁୟର୍କ ଚାଇମ୍ପ ଏବଂ ସିଏନ୍ଏନ୍ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଗଣମାଧ୍ୟମର ରିପୋର୍ଟ କହେ ଯେ, ଚାଇନାରେ ବାଘ ଅଂଶବିଶେଷର ବଡ଼ କାରବାର ହୋଇଥାଏ । ଏଭଳି ଭାବେ ବଡ଼ ବଡ଼ ବଜାର ସହ ବଢୁଥିବା ଚାହିଦା, ଦୁର୍ବଳ ଆଇନ ଓ ପ୍ରଚୁର ଲାଭ ଥିବାରୁ ଏଭଳି ଶିକାର ଘଟଣା ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ଭିତରେ ଜଙ୍ଗଲ ବାସିନ୍ଦାମାନେ ଜନ୍ତୁ ଶିକାର କରୁଥିଲେ । ରାଜା ମହାରାଜାମାନଙ୍କ ଶିକାର ଓ ଇଂରେଜ ହାକିମମାନଙ୍କ ଶିକାର ଠାରୁ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ଥିଲା । ବ୍ୟାପକ ସଚେତନତା ଓ ଜଙ୍ଗଲରେ ଜନ୍ତୁ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇବାରୁ ଆଦିବାସୀମାନେ ଶିକାରରୁ ଓହରିଗଲେ । ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପରମ୍ପରାର ଫାଇଦା ନେବାକୁ ଶିକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଭୂମିକାରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଶିକାରରେ ମାତିଲେ । କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ବେଶ୍ ଶିକାର ଏବେ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ ଏବଂ ଯଦି କାଁ ଭାଁ ହେଉଥାଏ ସେଥିରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା ନିଶ୍ଚିତ । ସେହିପରି ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲାର କୋହୁ ଓ ସାନ୍ତାଳ ଜନଜାତିଙ୍କ ଅଖଣ୍ଡ ଶିକାର ଯଥେଷ୍ଟ ମାତ୍ରାରେ କମି ଆସିଥିବା ବେଳେ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟର ଜନ୍ତୁ ଶିକାରୀମାନେ ସକ୍ରିୟ ଥିବା ସୂଚନା ମିଳୁଛି ।

ଆଇନ ସାଜିଛି ପଶୁ ହତ୍ୟାକାରୀ: ଦୁଇ କେନ୍ଦ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ମୁହାଁମୁହିଁ

ନିକଟରେ ବିହାରର ମୋକମା ଜିଲ୍ଲାରେ ୨୫୦ଟି ନୀଳଗାଇଙ୍କୁ ଗୁଳି କରି ମାରି ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ଘଟଣାକୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟକୁ କଡ଼ା ସମାଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ମେନକା ଗାନ୍ଧୀ । ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁମାନଙ୍କର ଶିକାର ପାଇଁ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅନୁମତି ଦେବା ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ବୋଲି ମେନକା କହିଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଏହାକୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ଜାଭେଦକର ଓ ମେନକା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁହାଁମୁହିଁ ସ୍ଥିତି ଉପୁଜିଛି ଯାହାକୁ ନେଇ ସାଧାରଣରେ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

କେଉଁ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ତା’ର ତାଲିକା ଦେବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖି ପଚାରୁଥିବାର ପରମ୍ପରା ରହିଛି । ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ପଶୁମବଳରେ ହାତୀ, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶରେ ମାଙ୍କଡ଼, ଗୋଆରେ ମୟୂରମାନଙ୍କ ଶିକାର କରାଯାଇଛି । ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବ ରୋକିବା ଆଳରେ ସେମାନଙ୍କ ଅବାଧ ଶିକାର ଚାଲିଥିବାକୁ ନେଇ ମେନକା ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ସହ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ୫୩ଟି ଜଙ୍ଗଲୀ ବାରହାଙ୍କୁ ଶିକାର କରାଯାଇଥିବାବେଳେ ଆଉ ୫୦ଟି ଶିକାର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଜୀବଜନ୍ତୁମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଦାୟିତ୍ୱ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଏହି ବିଭାଗ ଜନ୍ତୁ ଶିକାରରେ ମାଡିଥିବା ଭଳି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଛନ୍ତି ସେହି ସରକାରରେ ଥିବା ଆଉ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ଅନ୍ୟପଟେ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବ ଯୋଗୁଁ ବିପୁଳ ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେଉଥିବାରୁ କୃଷକମାନେ ନାହିଁ ନଥିବା ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ

ଏହି ଜଙ୍ଗଲି ଜନ୍ତୁକୁ ନିପାତ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁରୋଧକ୍ରମେ ଏଥିପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ନିୟମ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିବା ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ଜାଭେଦକରଙ୍କ ବୟାନକୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ପ୍ରକାଶ କରିଛି ଏକ ଜାତୀୟ ଗଣମାଧ୍ୟମ ।

ପରମ୍ପରା ନାଁରେ ମାଡିଛନ୍ତି ମାଫିଆ

ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଚାଷ ଓ ବାସ ଆଦିବାସୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ଶହ ଶହ ବର୍ଷର ସଂସ୍କୃତି । ଶାଳ ଗଛରେ ଫୁଲ ଫୁଟିଲେ ଚଢ଼ି ପର୍ବ ମନାଉଥିବା ଆଦିବାସୀ ଜୀବଜଗତ ଓ ଭୈଦ୍ୟ ଜଗତ ସହ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି ଆସିଛି । ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଧର୍ମଧାରଣା, ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଓ ସଂସ୍କୃତି ଜଙ୍ଗଲ ଜୀବନ ସହ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ରହିଛି । ଔଷଧୀୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଲୋଡ଼ା ପଡୁଥିବା ବୃକ୍ଷଲତା ଭୈଦ୍ୟ, ଗୁଳ୍ମ ସଂଗ୍ରହ ପୂର୍ବରୁ ଆଦିବାସୀ ପୂଜା କରି ଗଛଟିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷତି କିପରି ନ ହେବ ତାହା ବିଚାର କରି ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି ବହୁ ଅତୀତରେ ଯେତେବେଳେ ଘଞ୍ଚ

ଧରାଶାୟୀ ଦନ୍ତା, ରହସ୍ୟ ଘେରରେ ଗ୍ରାମବାସୀ

ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ଥିଲା ସେ ସମୟରେ ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତିରେ ବେଶ୍ ଶିକାର ପରମ୍ପରା ଥିଲା ।

ଅବୈଧ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଚାଲାଣ ଓ ଶିକାରକୁ ରୋକାଯିବା ଦିଗରେ ଏବେ ସାରା ବିଶ୍ୱ ଚିନ୍ତିତ । ଜଙ୍ଗଲ ମୂଲ୍ୟକର ଲୋକଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନାରେ ଯୋଡ଼ି ସେମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଶିକାରକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇପାରିବ ବୋଲି ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ମତ । ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ବନ୍ଧର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ମୂଲ୍ୟକୁ ଯଦି ଲୋକଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଉଥାଆନ୍ତା ତେବେ ହୁଏତ ସେମାନେ ଏଗୁଡ଼ିକର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିପାରନ୍ତେ । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ଶିମିଳିପାଳ ବନାଞ୍ଚଳରୁ ବେପାରୀମାନେ ଘର ସଜାଯିବ କହି ଏକ ପ୍ରକାର କାଠଛତୁକୁ କେଜି ୫ ଟଙ୍କା ଦରରେ କିଣି ତାହା ଔଷଧ ତିଆରି ଶିଳ୍ପକୁ କେଜି ୬୦ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି । ଭରଡ଼ା (କୁସୁମ) ଗଛର ଅଠାକୁ କେଜି ପ୍ରତି ୧୦-୧୫ ଟଙ୍କା ଦରରେ କିଣି ବେପାରୀମାନେ ମୁମ୍ବାଇର ବୟନଶିଳ୍ପକୁ ବିକ୍ରି ୫ ଗୁଣା ଅଧିକ ଦାମରେ । ଲେଧା, ଫଣଫଣା ଗଛର ଛାଲିରେ ଧୂପକାଠି ତିଆରି କଞ୍ଚାମାଳ ମିଳୁଥିବାରୁ ତାର ଦାମ୍ ଅଧିକ । କିନ୍ତୁ ଏ ବିଷୟରେ ସଂଗ୍ରହକାରୀମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ସୀମିତ ଥିବାରୁ ସେମାନେ କମ୍ ଦରରେ ବିକି ଶୋଷିତ ହୁଅନ୍ତି । ଶିମିଳିପାଳ ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନରୁ କଳାମୁହଁ ମାଙ୍କଡ଼, ଚିତ୍ରିତ ପ୍ରଜାପତି, ବିରଳ ଏଣୁଅ, କଥା କୁହା ଶାରୀ ବିରଳ ରଣା ସାପର ଚାଲାଣ ଅବାଧରେ ଚାଲିଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଲୋକଙ୍କର କ'ଣ କ୍ଷତି ଘଟୁଛି ତାହା ଲୋକେ ଜାଣୁ ନ ଥିବାରୁ ଅଟକାଇ ନାହାନ୍ତି ।

ନିକଟରେ ବିଶ୍ୱ ପରିବେଶ ଦିବସ ପାଳନ ମଞ୍ଚ ଉପରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଅପରାଧୀଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଜୀବଜନ୍ତୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଓଡ଼ିଶା ଶାସନର ଏହି ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ସଂପର୍କକୁ ସମସ୍ତ ବର୍ଗ ସହଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ଅପରାଧୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେବାରେ, ମିଳିତ ଭାବେ ଜଙ୍ଗଲ ଜଗିବାରେ, ତଦାରଖ କରିବାରେ ଗ୍ରାମଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ଉଦ୍ୟମକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ମିଳିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଔଷଧ ତିଆରି ପାଇଁ ହେଉଛି ଶିକାର

ଗୋଧୂ ରକ୍ତରେ କୁଷ୍ଠରୋଗ ଭଲ ହୁଏ । ଶ୍ୱାସ ପାଇଁ କୋଚିଲାଖାଇ ମାଂସ ଉପକାରୀ । ପାରା ମାଂସ ବାତ ରୋଗ ଭଲ କରେ । ବାଦୁଡ଼ି ମାଂସ ଖାଇଲେ ଶ୍ୱାସ ରୋଗ ଦୂର ହୁଏ । ବଜ୍ରକାସ୍ତୁର ମୁଦି ପିନ୍ଧିଲେ ଅର୍ଶରୋଗ ଉପଶମ ହୁଏ । ଆୟୁର୍ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ଏଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି । କେବଳ ଭାରତୀୟ ଦେଶକ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି ନୁହେଁ, ଚୀନ ଦେଶର ପାରମ୍ପରିକ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତିରେ ବାଘ ପିତ୍ତ, ବାଘ ନଖ, ବାଘ ହାଡ଼, ହାତୀ ଦାନ୍ତ, ହାତୀ ମାଂସ, ଗଣ୍ଡା ଶିଙ୍ଗ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସାପ ଓ ବେଙ୍ଗର ଅଂଶବିଶେଷ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଚୀନରେ ମହାବଳ ବାଘର ନଖ ଓ ଦାନ୍ତ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅବୟବର ଏତେ ଚାହିଦା ରହିଛି ଯେ ଏହା ଭାରତ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବର୍ମା ଓ ଥାଇଲାଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ବିରାଟ ଜନ୍ତୁ ଚୋରାଚାଲାଣ ନେଟୱାର୍କ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଔଷଧ ନାମରେ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀକୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଉଛି । ଅପରପକ୍ଷରେ ଚାଷକ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ରାସାୟନିକ ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ପ୍ରାଣୀଜଗତ ଉପରେ ତାର ଭୟଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି । ୨-୩ ବର୍ଷ ତଳେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲାର ଏକ କପା ଚାଷ କ୍ଷେତରେ ଦଳଟିଏ ମୟୂରଙ୍କୁ ମରି ପଡ଼ି ଥିବା ଦେଖାଯାଇଥିଲା । ଚାଷୀ ତାର କ୍ଷେତରେ କୀଟନାଶକ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିବାରୁ ଫସଲ ସହ କୀଟନାଶକ ଖାଇ ମୟୂରମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ଚାଷୀକୁ ଦାୟୀ କଲା ବନ ବିଭାଗ । ବନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଚାଷୀ ଗିରଫ ହେବା ପରେ ସାମ୍ବାକୁ ଆସିଥିଲେ କୃଷିମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଦୀପ ମହାରଥୀ । ଚାଷୀ ତାର ଅମଳ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବ । ଯଦି ଏହା ମୟୂର ଖାଇ ମରେ, ତେବେ ଚାଷୀ କାହିଁକି ବନ୍ଧା ହେବ ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରୀ ଓକିଲାତି କରିବା ପରେ ବନ ବିଭାଗର ଅକଲ ଗୁରୁମ୍ ହୋଇଥିଲା ।

କୀଟକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଥିବା ବିଷରେ କେବଳ କୀଟ ମରେ ନାହିଁ ଆମକୁ ଉପକାର କରୁଥିବା ଅନେକ ପଶୁପକ୍ଷୀ ମଧ୍ୟ ମରନ୍ତି । ୩୦-୪୦ ବର୍ଷ ତଳେ ଆମ ପରିବେଶରେ ଦଳ ଦଳ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଶାଗୁଣା

ଏବେ ଏକ ପ୍ରକାର ନିଶ୍ଚିହ୍ନ । ଫସଲରେ ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଥିବା କୀଟନାଶକ ଗାଈଗୋରୁ ଖାଇବା ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଶରୀର ବିଷାକ୍ତ ହୋଇଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଶାଗୁଣା ଏହାକୁ ଖାଇ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼େ ।

ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆଜନରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସଂଶୋଧନ ହେବା ସହ ଜାଲେଣି ଓ ଲଗ୍ନୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ତଥା ଜୀବିକା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲରେ ଚାଷ ଓ ବାସ କରିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଚାଲିଥିବା ମାମଲାର ଫସଲ ତୁରନ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଜନରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅରଣ୍ୟ ସମ୍ବଳ ଉପରେ ସ୍ୱୀକୃତି ଓ ଶିରୋନାମା ପ୍ରଦାନ ସହ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଜୈବ ବିବିଧତା କମିଟି ଜରିଆରେ ଅରଣ୍ୟ ସମ୍ବଳ ଓ ଏହାର ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସହ ଜୈବ ବିବିଧତା ପଞ୍ଜୀକରଣ କରାଯିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ତୁରନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଓ୍ୱାଇଲ୍ଡ ଟ୍ରଷ୍ଟ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ସଂଯୋଜନାରେ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଥିବା ଜନ-ଜନ୍ତୁ ବିବାଦ ଓ ସମାଧାନ ସର୍ତ୍ତରେ ବନ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁ - ପାରମ୍ପରିକ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନଗଣଙ୍କ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଅବଦାନକୁ ନେଇ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଉ । ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ, ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ, ବ୍ୟାଘ୍ର ହସ୍ତୀ କୁମ୍ଭୀର ପ୍ରକଳ୍ପ ଆଖପାଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସାମାଜିକ ସଂଗଠନର ସାମର୍ଥ୍ୟ ବିକାଶ କରାଯାଇ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଚାଲାଣ ପ୍ରତିହତ ଦିଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉ । ଭାଷଣ ଦେଲେ ସେଥିରୁ ଗଜା ବାହାରି ଜଙ୍ଗଲ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ । ଜଙ୍ଗଲି ଜୀବ ଓ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବିକା ସର୍ବୋପରି ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସଂସ୍ଥାକୁ ସୁହାଇଲା ଭଳି ବନୀକରଣ କରାଯାଉ । ଚଳାପଥ ଓ ବାସସ୍ଥଳୀ ପରିଚାଳନାରେ ଗ୍ରାମଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉ ଏବଂ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ, ବନ କର୍ମଚାରୀ, ପୋଲିସ ଓ ବିଚାର ବିଭାଗକୁ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରାଇ ଅପରାଧର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଓ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉ ଏବଂ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଶିକାରୀଙ୍କ ଉପରେ କଡ଼ା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହେଉ ।

✧ ଦିଲ୍ଲୀପ ସୁବୁଦ୍ଧି
ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ଅଫିସର, ଆରସିଡିସି

ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ବିଷମୁକ୍ତ ତେଲ ଉତ୍ପାଦନରେ ଗ୍ରାମୀଣ ମହିଳାଙ୍କ ଅବଦାନ

ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ରୋଜଗାରର ଉତ୍ସର୍ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, କୃଷି ପରେ ମହୁଳ ହେଉଛି ରୋଜଗାରର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ସ। ଗୋଟିଏ ମହୁଳ ଗଛ ବର୍ଷକୁ ହାରାହାରି ୪ରୁ ୫ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ମହୁଳ ଫୁଲ ଓ ୫୦ରୁ ୮୦କିଲୋଗ୍ରାମ ଟୋଲ ଯୋଗାଇ ଥାଏ। ତିନିରୁ ପାଞ୍ଚ ମାସ ମହୁଳ ଫୁଲ ଓ ଟୋଲ ଗୋଟାଇ ପ୍ରାୟ ୫୦୦୦ରୁ ୮୦୦୦ଟଙ୍କା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଲୋକେ ରୋଜଗାର କରିଥାନ୍ତି। କେବଳ ରୋଜଗାର ନୁହେଁ ମହୁଳ ଗଛ ସହିତ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଅର୍ଥନୀତି, ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି, ସଂସ୍କୃତି ଓ ଖାଦ୍ୟପାନୀୟ ମଧ୍ୟ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ରହିଛି। ମହୁଳ ଗଛ ସହିତ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ବାସକରୁଥିବା କନ୍ଧ, ଗଣ୍ଡ, ବିଞ୍ଚାଳ ଓ ସୌରା ପାରମ୍ପରିକ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଜୈବସଂସ୍କୃତି, ପାରମ୍ପରିକ ଚଳଣୀ, ପ୍ରଥା ଓ ବିଶ୍ୱାସର ନିବିଡ଼ ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି। ପ୍ରକୃତିକୁ ଗଭୀର ଭାବେ ଭଲ ପାଇଥିବା ଏହି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସଯେ, ଝିଅ ଜନ୍ମ ହେଲାପରେ ସବୁବେଳେ ବାପଘରେ ରହିବ ନାହିଁ। ବୟସ ହେଲା ପରେ ଭଲ ବର ଦେଖୁ ତାକୁ ବିବାହ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ। ତେଣୁ ହଠାତ୍ ପରଘରେ ଚଳିବା ପାଇଁ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ଝିଅକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଓ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ପାରିବାରିକ ଚାପକୁ ସହି ଏକ ଆଦର୍ଶ ପରିବାର ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ମହୁଳ ଗଛକୁ ଝିଅର ଭାବି ସ୍ୱାମୀର ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ବିବାହ କରିଦିଆଯାଏ। ଏଣୁ ମହୁଳ ଗଛକୁ ନିଜ କୁଳର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରୂପେ ଧରିନିଆ ଯାଇଥିବାର ଏହି ବିଶ୍ୱାସକୁ ‘କୁଶାବରୀ’ (ପ୍ରି ମ୍ୟାଗ୍‌ଜିନିଟି ମ୍ୟାଗ୍‌ରେଜ୍ ଡ୍ରେସ ମହୁଆ ଟ୍ରି) କୁହାଯାଇଥାଏ। ଏହାଛଡ଼ା ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଝିଅ ଓ ପୁଅ ବାହାଘର ସମୟରେ ଝିଅଘର ପକ୍ଷର ଲୋକେ ପୁଅଘରର ସଂପତ୍ତି/ସମ୍ବଳ ଆକଳନ

କଲା ସମୟରେ ମହୁଳ ଗଛକୁ ଭଲ ଚଳଣିର ଏକ ପ୍ରତୀକ ରୂପେ ଧରି ନେଇଥାନ୍ତି।

ଏହି ଆଦିମ ଅଧିବାସୀମାନେ ମହୁଳ ଗଛକୁ ଯେତିକି ଭଲ ପାଆନ୍ତି ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଭୟ କରନ୍ତି। ପ୍ରଥାନ୍ୁମୋଦିତ ପରମ୍ପରା ଅନୁସାରେ ଏହି ଗଛକୁ କୃତ୍ରିମ ଭାବେ ପ୍ଲାଣ୍ଟେସନ କଲେ କୁଷ୍ଠରୋଗ ହେବାର ବିଶ୍ୱାସ ରହିଥିବାରୁ କୌଣସି ଆଦିବାସୀ ନିଜର ଜମିରେ କିମ୍ବା ଘରବାଡ଼ିରେ ମହୁଳ ଗଛକୁ ପ୍ଲାଣ୍ଟେସନ କରିନଥାନ୍ତି। ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବେ ଏହି ଗଛ ଉଠିବାକୁ ଉତ୍ତମାବସ୍ଥା ଅବଦାନ ରୂପେ ଧରି ନିଆଯାଇଥାଏ। ଏହାଛଡ଼ା ପୁଅର ବାହାଘର ବେଳେ ମହୁଳ ଡାଳକୁ ଅଗ୍ରପୂଜା ଦେବା, ମହୁଳ ପତ୍ରରେ ଦେବୀଦେବତା ପାଇଁ ଅନ୍ନ ବାଡ଼ିବା, ମହୁଳକୁ ଖାଦ୍ୟ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମହୁଳ କୁଞ୍ଚିକୁ ଦେବୀ ପାଖେ ଥୋଇବା ଭଳି ଅନେକ ସାମାଜିକ ରୀତିନୀତି ସହିତ ଖାଦ୍ୟ ପାନୀୟ ଭାବେ ମହୁଳ ଓ ଟୋଲ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ରହିଛି। କେବଳ ମହୁଳ ଫୁଲକୁ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ଖାଦ୍ୟଯଥା - ସିଝାମହୁଳ, ଭଜା ମହୁଳ, ରସପୁଟୁକା, ଲଠା ଓ ଚକେଲ ପ୍ରଭୃତି ୧୫ରୁ ୨୦ପ୍ରକାରର ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଏହି ଆଦିବାସୀମାନେ ପାରମ୍ପରିକ ଭାବେ ମହୁଳ ଫଳ(ଟୋଲ)ରୁ ତେଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କାହିଁ କେତେ ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ବ୍ୟବହାର କରି ଆସୁଛନ୍ତି। ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସଯେ, ଟୋଲ ତେଲ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇଲେ ଅକାଳରେ ରୁଚି ପାରିବ ନାହିଁ, ପାଣିଖୁଆ ହେବ ନାହିଁ, ଡାଇବେଟିସ୍ ଓ ଏସିଡ୍ ରୋଗ ହୁଏ ନାହିଁ। ଏହାଛଡ଼ା ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିକାଂଶ ଆଦିବାସୀ ପରିବାରଙ୍କର ଜମି ନଥିବାରୁ ସେମାନେ ଡେଲିକୋଲ ଚାଷ କରିପାରି ନଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ଅର୍ଥ ଅଭାବରୁ ବଜାରରୁ ତେଲକିଣି କରିଖାଇବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥାଏ। ତେଣୁ ଆଦିବାସୀ ପରିବାରର ମହିଳାମାନେ ଟୋଲ

ସଂଗ୍ରହ, ଟୋଲ ଡାଳି ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଟୋଲ ଡାଳିର ସଫେଇ, ତେଲ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ ତେଲ ବିଶୋଧନ କରି ଶୁଦ୍ଧ ଓ ବିଷମୁକ୍ତ ତେଲର ବ୍ୟବହାର କରିଆସୁଛନ୍ତି।

ଚିରସ୍ଥାୟୀ ମହୁଳ ଫୁଲ ଓ ଟୋଲ ସଂଗ୍ରହର ବିଧି

ଜଙ୍ଗଲର ଫୁଲ, ଫଳ, କନ୍ଦା ଓ ଖାଦ୍ୟ ଉପରେ ମଣିଷର ଯେତିକି ଅଧିକାର ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ, କୀଟ, ପତଙ୍ଗ ଓ ଅଜୈବ ପଦାର୍ଥମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସେତିକି ଅଧିକାର ରହିଛି। ଜଙ୍ଗଲ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କଲାବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭାଗ ଛାଡ଼ି ଆମ ଭାଗ ଆମେ ଆଣୁ ତେଣୁ ତ ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ଜଙ୍ଗଲର ପ୍ରାଣୀମାନେ ବଞ୍ଚୁଛନ୍ତି। ଲୋଭରେ ପଡ଼ି ସମସ୍ତ ଫଳମୂଳ ସଂଗ୍ରହ କଲେ ବଣ ପଶୁ ପକ୍ଷୀମାନେ ଖାଇବେ କ’ଣ ? ସେମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥଳୀ ବିଗିଡ଼ି ଗଲେ ସେମାନେ କ’ଣ ଆମକୁ ଶାନ୍ତିରେ ଶୁଆଇ ଦେବେ ନା ଆମର ଚାଷଜମିକୁ ସହଜରେ ଛାଡ଼ିଦେବେ। ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇ ନିଜେ ବଞ୍ଚିବା ହିଁ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ସଂଗ୍ରହର ମୂଳମନ୍ତ୍ର।

ମହୁଳ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣରେ ମହିଳାଙ୍କ ଶ୍ରମ	
କାମ	ମାସ
ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହ	: ଫେବୃୟାରୀ-ମାର୍ଚ୍ଚ
ଟୋଲ ସଂଗ୍ରହ	: ମଇ-ଜୁନ
ଚୋପା ଛଡ଼ାଇବା	: ମଇ-ଜୁନ
ଖରାରେ ଶୁଖାଇବା	: ମଇ-ଜୁନ
ଭିଙ୍କିରେ କୁଟିବା	: ଜୁନ
ବିଶୋଧିତ କରିବା	: ଜୁଲାଇ

ଗ୍ରାମୀଣ ଅର୍ଥନୀତି ଓ କୃଷି ସଂସ୍କୃତିକୁ ମହୁଲ ଗଛର ଅବଦାନ

ଗାଁର ଅର୍ଥନୀତି ଓ ଚଳଣି ସ୍ତର ପ୍ରତି ମହୁଲ ଗଛର ଅବଦାନ ବିଶ୍ଳେଷଣ ବେଳେ ଗ୍ରାମବାସୀ ମାନେ ଦେଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ୨୪୩୦୦ଟି ମହୁଲଗଛ ବାର୍ଷିକ ୬୦୭୫୦କିଗ୍ରା ମହୁଲ ଫୁଲ ଓ ୧୯୪୪୦କିଗ୍ରା ଟୋଲ ମଞ୍ଜି ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି ଯାହାର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ହେଉଛି ଯଥାକ୍ରମେ ୧,୨୧,୫୦୦ ଟଙ୍କା ୩,୮୮,୮୦୦ ଟଙ୍କା । କିନ୍ତୁ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମହୁଲ ଫୁଲ ହିଁ ବିକ୍ରି ହୋଇଥାଏ । କଞ୍ଚା ଟୋଲଫଳ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବା ପରେ ଏହାର ଉପର ଆସ୍ତରଣଟିକୁ ତରକାରୀ କରି ଖୁଆଯାଏ ଏବଂ ଭିତର ମଞ୍ଜିକୁ ଶୁଖାଇ ଟୋଲ ଭାଲି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ; ଯାହା କେବଳ ତେଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥାଏ । କେବଳ ଅତି ଅଭାବି ପରିବାରର ଟୋଲ ଭାଲିକୁ କିଗ୍ରା ପ୍ରତି ୩୦ରୁ ୪୦ଟଙ୍କା ଦରରେ କୁଟିଆ ବେପାରୀମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଥାନ୍ତି । ମହୁଲ ଗଛର ଅର୍ଥନୈତିକ ଦିଗ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଅବଦାନ ରହିଛି କୃଷି ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାମାଜିକ ଚଳଣୀ ପ୍ରତି । ଲୋକଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସଯେ, ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ମହୁଲ ଗଛ ଅଧିକ ଥାଏ ସେଠାରେ ମରୁଡ଼ି ପ୍ରତି ଭୟ ନଥାଏ । ମହୁଲ ଗଛର ମରୁଡ଼ି ସହଣୀ ଶକ୍ତି ଅଧିକ । ଏହି ଗଛକୁ ଅଧିକ ରୋଗଯୋକ ମଧ୍ୟ ଲାଗି ନଥାନ୍ତି । ଏହାର ଗଛ ଛାଇରେ ସାରୁ ଓ ଆଳୁ ପରି ଫସଲ ଚାଷ ହୋଇଥାଏ । ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ଠାରୁ ଫସଲରେ ରୋଗଯୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ମହୁଲ ଗଛର ଭୂମିକା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଥାଏ । ମହୁଲ ଗଛ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକ ପକ୍ଷୀ ବାସ କରିଥାନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଫସଲର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ କୀଟ ଓ ମୂଷା ଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ସହଜରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାୟରେ ଗଛ ଥିଲେ କାଙ୍କଡ଼, କଲରା, କଖାରୁ ଓ ବାଇଗଣ ପ୍ରଭୃତି ପନିପରିବା ଚାଷ ମଧ୍ୟ ଭଲ ହୋଇଥାଏ; କାରଣ ମହୁଲ ଗଛରେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ମହୁମାଛି ରହିଥାନ୍ତି ଯାହା ଫସଲ ଗୁଡ଼ିକର ପରାଗସଂଗମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ମହୁଲ ଗଛ ତଳେ ଆରୋହୀ ଲତା ଜାତୀୟ ଫସଲ କରାଯାଇଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ କାଙ୍କଡ଼, କଲରା ଓ ପୋଟଳ ଚାଷ ମହୁଲଗଛ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲ ହୋଇଥାଏ ବୋଲି ସ୍ଥାନୀୟ ଚାଷୀଙ୍କ ମତ ।

ବିପଦରେ ମହୁଲ ଗଛ

ମହୁଲ ଗଛର ଏତେ ସବୁ ଉପକାରିତା ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଏହି ଗଛଟି ପ୍ରତି ଏବେ ବିପଦ ଦେଖାଯାଉଛି । ରାଷ୍ଟ୍ରାକଡ଼ରେ ଓ ସର୍ବସାଧାରଣ ଜମି ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜା ମହାରାଜା ଓ ଜମିଦାରମାନେ ମହୁଲ ଗଛର ସୁରକ୍ଷା କରି ଆସିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ରାଷ୍ଟ୍ରା ନବୀକରଣ, ଶାଗୁଆନ ଓ ନାଲଗିରି ପ୍ଲ୍ୟୁଷ୍ଟସନ୍ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଗଛ ଏବେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଲାଗିଛି । ବିଶେଷକରି ୧୯୮୯ଠାରୁ ୧୯୯୭ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କଳ ଫରେଷ୍ଟ ପ୍ରଡ଼କ୍ଟ ଲିମିଟେଡକୁ ୧୦ବର୍ଷ ପାଇଁ ମହୁଲ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଲିଜ୍ ଦେଲାପରେ ମହୁଲ ଗଛ ଉପରେ ବାହ୍ୟ ଲୋକଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଏକଚାଟିଆ ଲିଜ୍ ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ମାନେ ଆଉ ପାରମ୍ପରିକ ଓ ପ୍ରଥାନୁମୋଦିତ ଚରିସ୍ତ୍ରୀୟ ସଂଗ୍ରହର ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାନିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାୟରେ ମହୁଲ ଗଛ ସୃଷ୍ଟିରେ ବ୍ୟାଘାତ ଦେଖାଦେଲା । ପ୍ରକାଶଯୋଗ୍ୟଯେ, ପୂର୍ବରୁ ଏଠାକାର ଆଦିବାସୀମାନେ ଟୋଲ ସଂଗ୍ରହ ବେଳେ ଗଛତଳ କାଟି ନଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ଗଛରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଟୋଲ ତୋଳି ନ ଥାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗଛରେ

ପ୍ରାୟ ୪ରୁ ୫ କିଗ୍ରା ମହୁଲ ଫୁଲ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଲୋକ ବିଶ୍ୱାସଯେ, ଏହି ଫଳକୁ ରୂପ(ଶୁଆ) ପକ୍ଷୀ ଖାଇଲେ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲ ବର୍ଷାହେବ । ବିଶେଷକରି ପାଣିପାଗ ଆକଳନ ପାଇଁ ଶୁଆ ଦ୍ୱାରା ଖିଆ ଯାଇଥିବା ମହୁଲ ଫୁଲକୁ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଏହାଛଡ଼ା ପ୍ରାକୃତିକ ଉପାୟରେ ଝଡ଼ି ପଡ଼ିଥିବା ମହୁଲ ଫଳରୁ ନୂଆ ଗଛ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ନୂଆ କରି ଉଠୁଥିବା ମହୁଲ ଗଛ ପ୍ରତି ଆଉ ଏକ ବିପଦ ହେଲା କେନ୍ଦୁପତ୍ର ଗୋଛା କଟେଇ, ଗୋଛାପୋଡ଼ି ଓ ବଣନିଆଁ । ଅନେକ ସମୟରେ କେନ୍ଦୁପତ୍ର ଗୋଛା କଟେଇ ବେଳେ ମହୁଲ ଗଛକୁ କାଟି ଦିଆଯାଏ । ଗୋଛା କଟେଇ ବଦଳରେ ଗୋଛାକୁ ପୋଡ଼ି ଦେଲେ ଭଲ କେନ୍ଦୁପତ୍ର ଆସିବ ଏବଂ ମୂଲିଆମୂଲ ରହିଯିବାର ଲୋଭ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନୀୟ ମୁନ୍ସୀମାନେ ଗୋଛା ପୋଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ଯାହା ଦ୍ୱାରା ନୂଆ କରି ଉଠୁଥିବା ମହୁଲ ଗଛ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଜଳିଯାଏ । ଜଙ୍ଗଲ କହିଲେ ବନବିଭାଗ କେବଳ କାଠ ଓ ଟଙ୍କା ବୋଲି ଭାବିଥାନ୍ତି: ତେଣୁ ମହୁଲ ଗଛ ଲିଜ୍ ଦେବା, କେବଳ କାଠ ଚାହିଦା ଥିବା ଗଛର ବନୀକରଣ କରିବା, କେନ୍ଦୁପତ୍ର ଗୋଛା କାଟିବା ବେଳେ ନିଆଁ ଲଗାଇବା ଓ ଧୂନି କ୍ଲିନି ଭଳି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମହୁଲ

ଖାଦ୍ୟ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ହୋଇଛି ମହୁଲ ସଂଗ୍ରହ

ଗଛ ପରି ଜୀବିକା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଆଧାରିତ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ଓ ବଂଶବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇନଥାନ୍ତି ବୋଲି ଜିଲ୍ଲା ଜଙ୍ଗଲ ମନ୍ତ୍ରୀର ସଭାପତି ଚରଣ ମେହେର କହୁଛନ୍ତି ।

ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର କିଣାବିକାରେ ଆଉ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ଜଙ୍ଗଲ ରାଜ ଚଳିବ ନାହିଁ

୧୯୭୧ ମସିହା ଠାରୁ ୨୦୧୬ ଦୀର୍ଘ ଚାରି ଦଶନ୍ଧିରୁ ଅଧିକ ବର୍ଷ ଧରି ସରକାର ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଜାତୀୟକରଣ ନାମରେ ଆମ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲରୁ ମିଳୁଥିବା ବାଉଁଶ, କେନ୍ଦୁପତ୍ର

କିଣାବିକା ନିଜେ କରୁଛନ୍ତି । କୋଟିକୋଟି ଟଙ୍କାର ମୁନାଫା ଉଠାଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଚିରସ୍ଥାୟୀ ସଂଗ୍ରହ, ପୁନଃଜନନ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ପରିପାୂର୍ତ୍ତକର ବିକାଶ ପାଇଁ ସେମିତି ଆଖି ଦେଖାଣିଆ କାମ କରିନାହାନ୍ତି । ଯାହାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ଆଜି ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଗିଡ଼ି ଯାଇଛି । ୨୦୦୨ ମସିହାଠାରୁ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତକୁ ଲଘୁବନଜାତ

ମହୁଲ ଓ ଟୋଲ ଉତ୍ପାଦନ ଆକଳନ

ଗାଁର ନାମ	ମହୁଲ ଗଛ ରଖିଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	ମୋଟ ମହୁଲ ଗଛ	ମହୁଲ ଉତ୍ପାଦନ (କି.ଗ୍ରା.ରେ)	ଟୋଲ ମଞ୍ଜି ଉତ୍ପାଦନ (କି.ଗ୍ରା.ରେ)	ମିଲ୍ ମାଲିକ ରଖିଦେଇଥିବା ପିଡ଼ିଆ (କି.ଗ୍ରା.ରେ)	ରଖିଥିବା ପିଡ଼ିଆର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ	ଉତ୍ପାଦିତ ଟୋଲ ଟେଲ (କି.ଗ୍ରା.)
ଲକ୍ଷ୍ମୀପଥର	୯୫	୮୫୦	୨୧୨୫	୬୮୦	୨୨୬.୬	୧୮୧୩	୧୭୦
ରୁଗୁଡ଼ିପାଲି	୭୨	୭୦୦	୧୭୫୦	୫୬୦	୧୮୬.୬	୧୪୯୩	୧୪୦
ଦହିମାଳ	୪୫	୬୦୦	୧୫୦୦	୪୮୦	୧୬୦.୦	୧୨୮୦	୧୨୦
ତୁମେରକୋର	୮୫	୨୨୦୦	୫୫୦୦	୧୭୬୦	୫୮୬.୬	୪୬୯୩	୪୪୦
ଝିକରମାଳ	୩୫	୪୫୦	୧୧୨୫	୩୬୦	୧୨୦.୦	୯୬୦	୯୦
ଧଣ୍ଡାମାଳ	୮୫	୧୫୦୦	୩୬୫୦	୧୨୦୦	୪୦୦.୦	୩୨୦୦	୩୦୦
ତଙ୍ଗାପଡ଼ା	୧୦୫	୧୨୦୦	୩୦୦୦	୯୬୦	୩୨୦.୦	୨୫୬୦	୨୪୦
ବିଳାସପୁର	୧୨୦	୧୪୦୦	୩୫୦୦	୧୧୨୦	୩୬୩.୩	୨୯୮୬	୨୮୦
ଅନ୍ତରଳା	୧୩୦	୧୬୦୦	୪୦୦୦	୧୨୮୦	୪୨୬.୬	୩୪୧୩	୩୨୦
ପିପଳପଦର	୭୦	୯୦୦	୨୨୫୦	୬୨୦	୨୪୦.୦	୧୯୨୦	୧୮୦
ସାରସମାଳ	୭୨	୮୦୦	୨୦୦୦	୬୪୦	୨୧୩.୩	୧୭୦୬	୧୬୦
ଅପମାର	୪୫	୬୦୦	୧୫୦୦	୪୮୦	୧୬୦.୦	୧୨୮୦	୧୨୦
ପୁଲସଖଣ୍ଡି	୭୨	୮୦୦	୨୦୦୦	୬୪୦	୨୧୩.୩	୧୭୦୬	୧୬୦
କୋରମାର	୫୫	୬୦୦	୧୫୦୦	୪୮୦	୧୬୦.୦	୧୨୮୦	୧୨୦
ବ୍ରାହ୍ମଣୀକୋର	୧୨୦	୧୪୦୦	୩୫୦୦	୧୧୨୦	୩୬୩.୩	୨୯୮୬	୨୮୦
ଶିଆଳିକୋର	୬୫	୮୦୦	୨୦୦୦	୬୪୦	୨୧୩.୩	୧୭୦୬	୧୬୦
ଫର୍ପସି	୧୧୨	୧୨୦୦	୩୦୦୦	୯୬୦	୩୨୦.୦	୨୫୬୦	୨୪୦
ତଳପାଲି	୬୫	୭୦୦	୧୭୫୦	୫୬୦	୧୮୬.୬	୧୪୯୩	୧୪୦
ସକ୍ଷିକୋର	୩୫	୫୦୦	୧୨୫୦	୪୦୦	୧୩୩.୩	୧୦୬୬	୧୦୦
ବୁଢ଼ାବାହାଳ	୧୧୮	୧୫୦୦	୩୬୫୦	୧୨୦୦	୪୦୦.୦	୩୨୦୦	୩୦୦
ବନ୍ଧପଡ଼ା	୧୨୦	୧୪୦୦	୩୫୦୦	୧୧୨୦	୩୬୩.୩	୨୯୮୬	୨୮୦
ଟେମ୍ପେନ୍	୮୦	୧୨୦୦	୩୦୦୦	୯୬୦	୩୨୦.୦	୨୫୬୦	୨୪୦
ଘାଟୁଲତଙ୍ଗରୀ	୪୫	୬୦୦	୧୫୦୦	୪୮୦	୧୬୦.୦	୧୨୮୦	୧୨୦
ଛତାପିପଳ	୬୦	୮୦୦	୨୦୦୦	୬୪୦	୨୧୩.୩	୧୭୦୬	୧୬୦
ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ	୧୯୦୬	୨୪୩୦୦	୬୦୭୫୦	୧୯୪୪୦	୬୪୬୯.୯	୫୧୮୪୧	୪୮୬୦

ଦ୍ରବ୍ୟର ମାଲିକାନା ହସ୍ତାନ୍ତର ହେଲା ପରେ ବନବିଭାଗ ତରଫରୁ ଏକଚାଟିଆ ଭାବେ କାଠ ଚାହିଦା ଭିତ୍ତିକ ବନୀକରଣ, ପତଳୀକରଣକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ହେଲେ ଏହି ଧାରା ଓ ଏକଚାଟିଆ ମାଲିକାନାର ଯୁଗ ବଦଳି ଯାଇଛି । ୨୦୦୬ମସିହା ପରେ ପରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ପରେ ଏବେ ଆମ ଜଙ୍ଗଲର ମାଲିକ ଆମେ । ଗାଁର ପାରମ୍ପରିକ ସୀମାରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ବଳ ଉପରେ ଗ୍ରାମ ସଭାର ମାଲିକାନା ସହିତ ଏହାର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ ଦିଗରେ ଗ୍ରାମସଭାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ଥିବାରୁ ବନବିଭାଗର ବନୀକରଣ ରାଜନୀତି ଆଉ କାମ ଦେବନାହିଁ । ଏଣିକି ଆମ ଜଙ୍ଗଲର ବିକାଶ କଥା ଆମେ ଚିନ୍ତାକରିବୁ ବୋଲି କହନ୍ତି ସୁନୀତା ଦେଲ ।

ସାହୁକାର ଓ ମହାଜନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତେଲ ବ୍ୟବସାୟ ରାଜନୀତି
୧୯୯୦ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକରେ ତେଲ ଯେତେବେଳେ ପାଇଁ କାଠଘଣା ଥିଲା ।

୧୮୯୮ଠାରୁ ୧୯୯୭ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କଳ ପରେଷ୍ଟ ପ୍ରଡ଼କ୍ସ ଲିମିଟେଡକୁ ୧୦ବର୍ଷ ପାଇଁ ମହୁଲ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଲିଜ୍ ଦେଲାପରେ ସହରାଞ୍ଚଳରୁ ଲୋକେ ବିଶେଷକରି ମଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରୁଥିବା କମ୍ପାନୀର ଦଲାଲମାନେ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକୁ ପଶି ଆସିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ଥିବାରୁ ଅଧିକ ମହୁଲ ଗଛଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକରେ ମଦ ଦୋକାନ ଓ ତେଲପେଡ଼ା ମେସିନ୍ ବସାଇଲେ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ମାଗଣାରେ ତେଲ ଯେତେବେଳେ, ତେଲ ନେବାପାଇଁ ମାଗଣାରେ ଟିଣତରା ଦେବା, ୫୦କି.ଗ୍ରା.ରୁ ଅଧିକ ମଞ୍ଜି ଯେତେବେଳେ ଚାଷୀକୁ ମାଗଣାରେ ଖାଇବା ଦେବା ଏପରିକି ଗୋଟିଏ ଟ୍ରକ ଟୋଲ ମଞ୍ଜି ଏକାଠି କଲେ ଗାଁରୁ ଆସି ନିଜେ ମଞ୍ଜି ନେବା ଓ ପୁଣି ଘରେ ତେଲ ଦେଇଯିବାର ସୁବିଧା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଚୀନ ତେଲଘଣା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ପରେ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ, ସହରୀ ସାହୁକାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମେସିନ୍‌ରେ ଯେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ଟୋଲ ଯିଡ଼ିଆରେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ତେଲ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ଯାହାକି ପରେ

ସେମାନେ ପୁଣି ଥରେ ତେଲବାହାର କରିଥାନ୍ତି । ଟୋଲ ଯିଡ଼ିଆକୁ ଚାଷୀକୁ ଦେଇନଥାନ୍ତି ଏହାକୁ କିଗ୍ରା ପିଛା ୮ରୁ ୧୦ଟଙ୍କା ଦରରେ ସେମାନେ କଣ୍ଟାବାଞ୍ଜୀ, ରାୟପୁର, ଛତିଶଗଡ଼ରେ ଥିବା ସାରକାରଖାନା, ସାରୁନ୍ କାରଖାନା, ପଶୁଖାଦ୍ୟ କାରଖାନା ଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରି କରିଥାନ୍ତି । ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ତେଲ ପେଡ଼ା ମେସିନ୍‌କୁ ତେଲ ଯେତେବେଳେ ପାଇଁ ମହିଳାମାନେ ଅଧିକାଂଶ ବେଳେ ଯାଇଥାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ପୁଣ୍ୟ ବୋଝରେ କମ୍ ପରିମାଣର ଟୋଲତାଳି ନେଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ଏଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଘଣ୍ଟାଘଣ୍ଟା ଧରି ଜଗିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏପରିକି କେବେ କେମିତି ଗାରୁ ୪ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ବଜାରରୁ ତେଲ କିଣିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁ ନ ଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ ଏହି ମହାଜନ ମାନେ ବାହାରର ତେଲ ବଦଳାଇ ନେବାକୁ ଲୋଭ ଦେଖାଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅନେକ ମନଗଢ଼ା କଥା କହିଥାନ୍ତି ; ଯେପରିକି ରିଫାଇନ୍ ତେଲରେ ଭିଟାମିନ୍ ମିଶିଛି, ଏଥିରେ କୌଣସି ଜଳୀୟ ଅଂଶ ନାହିଁ, ଏହାକୁ ଏକାଧିକ ଥର ଗରମ କଲେ ମଧ୍ୟ

କାବିକାର ମଞ୍ଜି ପାଇଁ ଚିହ୍ନି କେଳବାକ

ଗାଁ ସ୍ତରରେ ମହୁଳ ଓ ଟୋଲ ବ୍ୟବସାୟର ପରମ୍ପରା	
ବିକ୍ରି ପରମ୍ପରା	ବର୍ଷ
ଗାଁ ବେପାରୀ	ପାରମ୍ପରିକ
ଗାଁ ମହାଜନିଆ	ପାରମ୍ପରିକ
ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ଲୁଣବେପାରୀ	ପାରମ୍ପରିକ
ମହୁଳ ଗଛକୁ ଭାଗଦେବା/ବନ୍ଧକ ଦେବା	ପାରମ୍ପରିକ
ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ନେଇଥିବା ହାତ ଉଧାରୀ ରଣ ବଦଳରେ ମହୁଳ ଓ ଟୋଲ ବଦଳ ପାରମ୍ପରିକ	
ଖୁରୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ	୧୯୭୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ
ଆଇସକ୍ରିମ ବେପାରୀ	୧୯୯୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ
ପନିପରିବା ଓ ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ	୧୯୯୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ
ମହୁଳ ଓ ଟୋଲ ବଦଳରେ ନିତିଦିନିଆ ବ୍ୟବହାର ସାମଗ୍ରୀ	
ଅର୍ଥ ବଦଳରେ ମହୁଳ ଓ ଟୋଲ କିଣିବା	୨୦୦୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ
ତେଲ ଯେଡ଼ିବା ପ୍ରାପ୍ୟ ବାବଦକୁ ମିଲ୍ ମାଲିକ	
ପାଖରେ ପିଡ଼ିଆ ଛାଡ଼ିଦେବା	୨୦୦୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ
ତେଲ ଯେଡ଼ିବା ପ୍ରାପ୍ୟ ବାବଦକୁ ଅର୍ଥ ଦେବା	୨୦୦୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ

ତେଲରୁ ଭିଟାମିନ୍ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ, ଖାଦ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଅଧିକ ସୁଆଦିଆ ଲାଗେ ଏପରି ଅନେକ କିଛି । କାରଣ ବଜାରରେ ଏଭଳି କିଛି ଅପମିଶ୍ରିତ ତେଲ ଅଛି ଯାହା ଲିଟର ପିଛା ୬୦ଟଙ୍କାରେ ମିଳେ ଏବଂ ଏହି ତେଲକୁ ସେମାନେ ସରଳ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଥାନ୍ତି ବୋଲି ମହିଳା ସଂଘର ସଭାନେତ୍ରୀ ଶାନ୍ତି କହିଥାନ୍ତି । ଏହି ମନଗଢ଼ା କଥାରେ ଅଧିକାଂଶ ମହିଳାମାନେ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ଶୁଦ୍ଧ ଟୋଲ ମଞ୍ଜିକୁ ମହାଜନଙ୍କୁ ଦେଇ ବଜାରର ଅପମିଶ୍ରିତ ତେଲ ପ୍ୟାକେଟ୍ ବଦଳାଇ ଆଣିଥାନ୍ତି ।

ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରଥାନୁମୋଦିତ ମହୁଳ ମଞ୍ଜୀ ବୁଣା

ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକେ କୁଷ୍ଠରୋଗ ହେବା ଭୟରେ ମହୁଳ ଗଛକୁ ନିଜ ହାତରେ ଲଗାଇ ନ ଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥାନୁସାରେ ଏକ ଅବିବାହିତ ପୁଅ ନିଜ ପିତା ଲୁଗାରେ ପରିପକ୍ୱ ଓ ବଳିଷ୍ଠ ମହୁଳ ଫଳକୁ ରଖି ସେଥିରେ ଏକ ଛୋଟ ଛିଦ୍ରକରି ଏକମୁହାଁ ଚାଲିବ । ଏହି ଛିଦ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ

ପଡ଼ିଥିବା ମଞ୍ଜୀରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମହୁଳ ଗଛ ହେବ ।

ଆମେ ବି ସକ୍ଷମ

ଏହିସବୁ ସମସ୍ୟାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଜନନେତୃତ୍ୱ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସାମୂହିକ ବିକାଶର ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିବା ଦେଓଗାଁ ଓ ସର୍ବଜନା ଅଞ୍ଚଳର ମହିଳାମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ମହୁଳ ଗଛ ସୁରକ୍ଷା, ଶୁଦ୍ଧ ଓ ବିଷମୁକ୍ତ ତେଲ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଅଭିଯାନ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଚଳିତ ବର୍ଷ ଦେଓଗାଁର ୩୦ଖଣ୍ଡ ଗାଁର ମହିଳାମାନେ ଏକାଠି ହୋଇ ବିଷମୁକ୍ତ ତେଲ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଗଠନ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସାରିଛନ୍ତି । କମ୍ପାନୀର ୧୦ଜଣ ବୋର୍ଡ ଅଫ୍ ଡିରେକ୍ଟରଙ୍କୁ ୩୦ଖଣ୍ଡ ଗାଁର ମହିଳାମାନେ ମନୋନିତ କରିଛନ୍ତି । ଦେଓଗାଁ ବ୍ଲକର ଅର୍ଦ୍ଧଲା ଗାଁରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଥିବା ତେଲ ଯେଡ଼ାମେସିନ୍ ଓ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ କିଷ୍ଟୋନ୍ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ସହଯୋଗର ହାତ ବଢ଼ାଇଛି । ଏଥିରେ ଘଣ୍ଟାକୁ ୧୫୦କିଗ୍ରା

ଡିଲିଭରୀକ୍ ପେଡ଼ାଯାଇ ପାରିବ । ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସୁବିଧା ନଥିବାରୁ ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଡିଜେଲ୍ ଓ କିରୋସିନରେ ଏହି ମେସିନ୍ ଚାଲିବ । ପ୍ରାଥମିକ ଅବସ୍ଥାରେ ୫.୫ କି.ମି.ରୁ ୬କି.ମି. ଦୂରତାରେ ଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଏହାର ଉପକାର ପାଇପାରିବେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ବିଭିନ୍ନ ପଞ୍ଚାୟତରେ ଏହି ତେଲପେଡ଼ା ମେସିନ୍ ବସାଯିବପାଇଁ ଯୋଜନା ରହିଛି ବୋଲି କମ୍ପାନୀର ବୋର୍ଡ ଅଫ୍ ଡିରେକ୍ଟର ମାନେ ମତପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ମହୁଳ ଗଛ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଶପଥ ନେବାପରେ ମହିଳାମାନେ ହିଁ ଏହାର ସଦସ୍ୟ ହୋଇପାରୁଛନ୍ତି । ଆଗକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଁରେ ମହୁଳ ଗଛ ସୁରକ୍ଷା, ସଂରକ୍ଷଣ, ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରଥାନୁମୋଦିତ ମହୁଳ ମଞ୍ଜୀ ବୁଣା ଅଭିଯାନ ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଜାରି ରହିବ ବୋଲି ମହିଳାମାନେ ଶପଥ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଅମର କୁମାର ଗୌଡ଼

ସିନିୟର ରିଜିଷ୍ଟ୍ରାଲ ମ୍ୟାନେଜର, ଆର୍.ସିଡିସି

ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ମଝିଳା : ଉପକୂଳ ଓଡ଼ିଶାକୁ ନେଇ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିପାତ

ସଂପ୍ରତି ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଜନିତ ପ୍ରଭାବ ସମ୍ପର୍କରେ ସବୁଠାରେ ଚର୍ଚ୍ଚା। ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆମେ ବାସ କରୁଥିବା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଏବଂ ସହରମାନଙ୍କରେ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ଜନଜୀବନରେ ତା'ର ପ୍ରଭାବ କଥା ଆଲୋଚନା ହେଉଛି। ଏଇସବୁ ପ୍ରଭାବ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ କମ୍ ସମୟ ପାଇଁ ଅନୁଭୂତ ହେବା ସ୍ଥଳେ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାର୍ଦ୍ଧି ସମୟ ଧରି ବଳବତ୍ତର ରହେ। ଭୂସ୍ଫଳନ, ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟା, ଘୂର୍ଣ୍ଣିତ ଭଳି ସାମୟିକ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଏବଂ ପରିବେଶର କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ କ୍ଷୟିଷ୍ଠ ସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ଜଳବାୟୁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖା ଯାଇଥାଏ। ଆମର ପ୍ରତିଦିନର ଜୀବନରେ କୃଷି, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା, ଜୈବ ବିବିଧତା, ଜଳଉତ୍ପାଦନ (ଜଳାଶୟ, କୂପ, ନଳକୂପ, ପୋଖରୀ, ନଦୀ, ସମୁଦ୍ର), ମଣିଷର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ, ବାସସୁଳୀ, ଦେଶାନ୍ତରର ଧାରା, ଶକ୍ତି, ପରିବହନ, ଜୈବସମାଜ ଏବଂ ଏହାର ପରିବେଶ, ଶିଳ୍ପ ଉପରେ ପଡ଼ିବାର ଦେଖାଯାଏ।

ସାଧାରଣତଃ ତାପମାତ୍ରା, ବୃଷ୍ଟିପାତ, ବାୟୁ ପ୍ରବାହ ଧାରାରେ ସଂଗଠିତ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଆମେ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କହୁ।

ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ
ସବୁଜ ଗୃହ ବାଷ୍ପର ଅତ୍ୟଧିକ ନିଷ୍ଠାସନ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର କାରଣ ମଧ୍ୟରୁ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ। ଉଚ୍ଚ ଗ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ ଯଥା କାର୍ବନ ଡାଇଅକ୍ସାଇଡ, ମିଥେନ, ନାଇଟ୍ରିକ୍ ଅକ୍ସାଇଡ୍ ଏବଂ ଫ୍ଲୋରିନ୍ ଗ୍ୟାସ ପ୍ରାକୃତିକ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟକୃତ କାରଣରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରବେଶ କରି ପୃଥିବୀର ତାପମାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାନ୍ତି। ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ କଳକାରଖାନା ଓ ଖଣି ଖାଦାନର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଚାଲିଛି। ଫଳତଃ ପୃଥିବୀ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ଵର ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି। ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଭିତରକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣରେ ଧୂଳିକଣା ପ୍ରବେଶ କରୁଛି। ଏହା ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ତାପମାତ୍ରାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ। ଅଧ୍ୟୟନରୁ

ଜଣାପଡ଼ିଛି ସବୁଜଗୃହ ବାଷ୍ପମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୮୨ ପ୍ରତିଶତ ହେଉଛି କାର୍ବନ ଡାଇଅକ୍ସାଇଡ।

ଜଳକାଠ, କୋଇଲା, ପେଟ୍ରୋଲ, ଡିଜେଲ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସ ଚୈଲର ଦହନରୁ କାର୍ବନ ଡାଇଅକ୍ସାଇଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷାକ୍ତ ଗ୍ୟାସ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ। ସିମେଣ୍ଟ, ଆଲୁମିନିୟମ ଲୁହା ଭଳି କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକରୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଗ୍ୟାସ ନିର୍ଗତ ହୋଇଥାଏ। ପରିବେଶରେ ଆମ ସହ ରହିଥିବା ବୃକ୍ଷଲତା କାର୍ବନ ଡାଇଅକ୍ସାଇଡ୍ କିଛି ପରିମାଣ ଗ୍ରହଣ କରିନିଅନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଗତ କେତେ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ଜଙ୍ଗଲର କ୍ରମାଗତ ଅବକ୍ଷୟ ଯୋଗୁଁ ଏ ପରିମାଣ ମଧ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି। ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲକ୍ଷୟର ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ। ପ୍ରାକୃତିକ ଭାବରେ ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ଲାଗେ। ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜୈବିକ କାରଣରୁ ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ଲାଗେ। ମଣିଷର ଅସାବଧାନତାରୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ

ଶ୍ରୀହୀନ ନହେଉ ହେତାଳ ବଣ

ଉପକୂଳବାସୀଙ୍କୁ ଡରାଇଛି ବନ୍ୟା

ଜଙ୍ଗଲରେ ନିଆଁ ଲାଗେ । ଅଧାଜଳା ସିଗାରେଟ୍, ବିଡି ପିଇସାରି ଫୋପାଡ଼ିବା ଦ୍ଵାରା, ବଣଭୋଜି ସାରି ନିଆଁ ନ ଲିଭେଇ ଚାଲିଯିବା ଯୋଗୁଁ ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲର ନିଆଁ ଲାଗେ । ମୃତ୍ତିକା ଅବକ୍ଷୟ, ଜମି ବୃଷ୍ଟିପାତ, ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଅବକ୍ଷୟ ନିମନ୍ତେ ଦାୟୀ । ଏଗୁଡ଼ିକ ନିରାକରଣ କରାଯାଇପାରିବ । କେବଳ ସରକାର କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଚାହିଁଲେ ହେଇଯିବ ନାହିଁ । ଲୋକେ ସଚେତନ ହେଲେ ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କେତେକାଂଶରେ ହୋଇପାରିବ । ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷୟର ପ୍ରଭାବ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ପଡ଼େ ।

ଏହି ପୃଷ୍ଠପଟରେ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଜନିତ ପ୍ରଭାବ ଊଣା ଅଧିକେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉପରେ ପଡ଼େ । ବିଶ୍ଵର ଅଧିକାଂଶ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଶେଷକରି ଗ୍ରୀମାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକେ/ଆଦିବାସୀ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ତାହା ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ । ଭାରତ ଭଳି ଏକ ବିକାଶଶୀଳ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଗ୍ରୀମାଞ୍ଚଳ/ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ଉଭୟ ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ ଜୀବିକା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ଚିକିତ୍ସ ତଳେଇ କରି ଦେଖିଲେ ଆମେ ଜାଣି ପାରିବା ଯେ

ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ମହିଳାଟିଏ ପୁରୁଷ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ । ସାମାଜିକ, ରାଜନୈତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଜଳବାୟୁ ଜନିତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଖାପଖୁଆଇବାରେ ଅସୁବିଧା ଉପୁଜେ । ଏଇ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଉପକୂଳ ଓଡ଼ିଶାର କଥା ଆଲୋଚନା କରାଯାଇପାରେ ।

ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳର ସ୍ଥିତି

ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳ ପ୍ରାୟ ୪୮୨ କିମି ଦୂରତା ବିଶିଷ୍ଟ । ସମଗ୍ର ଦେଶର ୮ ପ୍ରତିଶତ । ଏଥିରେ ଦ୍ଵୀପ/ଛୋଟ ଦ୍ଵୀପପୁଞ୍ଜ ବି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଜମିଗୁଡ଼ିକ ସମୁଦ୍ର ଆଡ଼କୁ ଗତାଣିଆ ତଥା ବହୁ ସମୟ ଧରି ଜଳଧାରଣ କରେ । ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରୁ ଜଳ ଏହିସବୁ ଅଞ୍ଚଳକୁ ବୋହିଆସେ । ଓଡ଼ିଶାର ଉତ୍ତର ଓ ପଶ୍ଚିମ ପାର୍ଶ୍ଵରେ କଳାହାଣ୍ଡି, କୋରାପୁଟ, ବଲାଙ୍ଗୀର, ବରଗଡ଼, ସମ୍ବଲପୁର, ଅନୁଗୋଳ ଇତ୍ୟାଦି ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରବାହିତ ନଦୀନାଳ ଓ ଜଳ ପ୍ରବାହଗୁଡ଼ିକର ମୁହଁ ପୂର୍ବ ଉପକୂଳ ଆଡ଼କୁ ରହିଛି । ଏଣୁ ଜଳର ପ୍ରାରୁଣ୍ୟ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ । ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇଥିବାରୁ ସମୁଦ୍ରରେ ସାମାନ୍ୟ ଲଘୁତାପ ସୃଷ୍ଟିହେଲେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବର୍ଷା ହୁଏ । ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟା, ଘୁର୍ଣ୍ଣିତ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ସହଚର ।

ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଭାବ ଏବଂ ମହିଳା

ଏପରିକି ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାରେ ଖାଦ୍ୟ, ପିଇବା ପାଣି, ରାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଜାଳେଣି କାଠ ଏବଂ ଦେହ ସେକିବା (ନିଆଁ ଫୋଇଁବା) ପାଇଁ କାଠ ପାଇଁ ମହିଳା ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । କୃଷି ଉପରେ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଭାବ କ୍ଷଷ୍ଟ । ବିଶ୍ଵବ୍ୟାଙ୍କର ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତମ ଜଳବାୟୁ ଏବଂ ଅନିମୟିତ ବୃଷ୍ଟିପାତ ଭାରତୀୟ କୃଷିକୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ କରେ । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଘଟେ । ଏ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରମସ୍ରୋତର ଦୁଇତୃତୀୟାଂଶ ହେଲେ ମହିଳା । ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ, ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୃଢ଼ତା ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଜନିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଗୁଁ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ଏ ସମସ୍ତ କ୍ରିୟାରେ ମହିଳାଟିର ସଂପୃକ୍ତ ରହିଥାଏ ।

ତାପମାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି, ବନ୍ୟା, ବାତ୍ୟା, ମରୁଡ଼ି, ଅଂଶୁଘାତ ଯୋଗୁଁ ମଣିଷର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟରେ ଘୋର ଅବନତି ଘଟିଛି । ବୟସାଧିକ ବ୍ୟକ୍ତି, ମହିଳା, ସଂକ୍ରମିତ ବ୍ୟାଧିଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଶିଶୁମାନଙ୍କ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼େ । ମଣିଷର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବାଦ୍ଵାରା ତାର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼େ । ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ବ୍ୟକ୍ତିର ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ସହିତ ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗୀଭାବେ ଜଡ଼ିତ । ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଆତାପ୍ଟେସନ୍ ଏବଂ ମିଟି ଗେସନ୍ ର ଚୈବବିବିଧତାରେ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କର ବସତି ପାଖ ଜଙ୍ଗଲ, ଜଙ୍ଗଲରେ ମିଳୁଥିବା ଖାଦ୍ୟ, ଔଷଧି ବୃକ୍ଷ, ଜୀବଜନ୍ତୁ/ଗୃହପାଳିତ ପଶୁଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ମିଳିବା ସମ୍ଭବରେ ଉଭୟ ମହିଳା ଓ ପୁରୁଷଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ବ୍ୟବହାରିକ କୋଣରୁ ଦେଖିଲେ ମହିଳାଟିଏ ଅଧିକ ସମୟରେ ଜଙ୍ଗଲ ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରହୁଥିବାରୁ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଜନିତ ପ୍ରଭାବ ତା ଉପରେ ଅଧିକ ପଡ଼େ ।

ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ‘ରିଜିଓନାଲ ସେକ୍ଟର ଫର୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ କୋଅପରେସନ୍’ ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ‘ପରିବର୍ତ୍ତନ’ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ୨୦୧୧ରୁ ୨୦୧୬ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତ ଏବଂ

ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଭାବ : ଭୁଗୋଳ ପୃଷ୍ଠାରୁ ହଜିଯାଇଛି ସାତଭାୟା

ବଙ୍ଗଳାଦେଶ ଏ ପ୍ରକଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶୀଦାର । ‘କନ୍ସର୍ଭ୍ ଓ୍ଵାଲ୍ଡ୍ ଓ୍ଵାଇଡ୍’ ଏବଂ ‘ୟୁରୋପିଆନ ୟୁନିୟନ୍’ ଏ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ସହଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଉଭୟ ଦେଶରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଓଡ଼ିଶାର କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଦୁଇଟି ବ୍ଲକ୍ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତରେ ଅବସ୍ଥିତ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଞ୍ଚଳ ଉପରେ ଜଳବାୟୁ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରଭାବ ଓ ତାକୁ ଖାପଖୁଆଇ ରକ୍ଷାକାର କୌଶଳ ବିକଶିତ କରାଯିବା ପ୍ରକଳ୍ପର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଥିଲା । ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :-

- ୧) ସମୁଦ୍ରକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ
- ୨) ଲୁଣା ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷୟ
- ୩) ଚାଷ ଏବଂ ବସତିର କ୍ଷୟକ୍ଷତି
- ୪) ଲଘୁଚାପ ପ୍ରଭାବରେ ସମୁଦ୍ରରେ ଜଳପତନ ଉଚ୍ଚ ହେବାରୁ ପାରମ୍ପରିକ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ମାଛଧରି ନ ପାରିବା
- ୫) ବାତ୍ୟା, ବନ୍ୟା ପ୍ରକୋପ ଯୋଗୁଁ ଅଧିକାଂଶ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବାଧାଗ୍ରସ୍ତ
- ୬) ଏ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଦେଶାନ୍ତରର ବ୍ୟାପକତା (ବେରୋଜଗାରୀ, ବେକାରୀ)

ସାଧାରଣ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ମହିଳାମାନେ ଅନ୍ୟ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ରଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରେ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ତ୍ରୀ (ସାମାଜିକ, ଆର୍ଥିକ, ରାଜନୈତିକ) ଉପରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିରୁ ଜଣାଗଲା ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ମହିଳାଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲିଙ୍ଗଭେଦରେ ଭେଦଭାବ ଥିଲା । ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରେ ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ଵବୋଧରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଥିଲା । ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ, ବିଶେଷକରି ପ୍ରଜନନ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହିଳା ଏବଂ କିଶୋରୀମାନେ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ଭୋଗ କରୁଥିଲେ । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କରିବାପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ସେମାନଙ୍କୁ ଲଢ଼େଇ କରିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ପିଇବା ପାଣି, ଜାଳେଣିକାଠ ପାଇଁ ବସତି ପାଖରୁ ବହୁଦୂରକୁ ଯିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ରାସ୍ତାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସହିତ ଯୌନ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ଶିକାର ହେଉଥିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି ।

‘ପରିବର୍ତ୍ତନ’ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟମନ ଫଳରେ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁସବୁ ପ୍ରଭାବକୁ ଲୋକେ ସହ୍ୟ କରି ନେଉଥିଲେ, ସତେତନ ରହି ପରି ସ୍ତ୍ରୀ ଚିର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ନିଜ ଭିତରେ ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କଲେ । ସେମାନେ ରହୁଥିବା ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୁଣା ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ

ସୃଷ୍ଟିପାଇଁ ଲୁଣା ଜଙ୍ଗଲ ନର୍ସରୀ ତିଆରି କଲେ । ମହିଳାମାନେ ଘରବାରିରେ ବଗିଚା କଲେ । ଧୂଆଁ ବିହୀନ ରୁଲା ବ୍ୟବହାର ଦ୍ଵାରା କାମ କମ୍ ହେଲା । ଏକା ସମୟରେ ଧାନ, ମାଛ ଏବଂ ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାରେ ଫଳ/ପରିବା ଚାଷ କରିବା ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଆପଣାଇଲେ । ସଭାସମିତି କରି ମହିଳାମାନେ ଲିଙ୍ଗଭେଦରେ ଥିବା ଅସମାନତାକୁ ସାମ୍ନା କରିବା ଶିଖିଲେ ।

ବିଶିଷ୍ଟ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନୀ ଷ୍ଟିଫେନ୍ ହକିନ୍ସ କହିଛନ୍ତି ପରମାଣୁ ଯୁଦ୍ଧ ଅପେକ୍ଷା ଜଳବାୟୁର ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଜନସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ତାପମାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଭୟାବହ ହୋଇପାରେ । ବିପର୍ଯ୍ୟୟକୁ ସାମନା କରିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ସତର୍କ ରହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏ ଦିଗରେ ସରକାର ଯଥାସାଧ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନେଇଛନ୍ତି । ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ତଥାପି ଜନଗଣଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତି ଏକାନ୍ତ କରୁରୀ । ସାମୁଦ୍ରିକ ଭାବରେ ସଂଘବନ୍ଧ ଓ ସତେତନ ରହି କାର୍ଯ୍ୟକଲେ ନିଜ ସହ ପରିବେଶ, ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ପରିଶେଷରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇ ପାରିବ ।

✧ **କଳ୍ପନା ମିଶ୍ର**
ବରିଷ୍ଠ ଗବେଷିକା, ସ୍ତ୍ରୀକାର/ଲେଖିକା

ଏହା ପ୍ରତ୍ନେଳିକା ନୁହଁ: ଆମେ ପାରିବୁ

ନୟାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନାର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ରହିଛି । ଜିଲ୍ଲାର କେତେକ ଗ୍ରାମ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଗାଁ ପାଖ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଏହା କେବଳ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ନୁହେଁ ବରଂ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ପରିଚାଳନା କହିଲେ ବେଶି ଠିକ୍ ହେବ । ବୁଦ୍ଧ ବୁଦ୍ଧିଆନୀ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶ ପରିଷଦ ସଂସ୍ଥା ୧୪ଜଣ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ । ୧୯୮୨ ମସିହାରେ ସର୍ବସମ୍ମତ କ୍ରମେ ଅବିଭକ୍ତ ଗୌଡ଼ପୁଟ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ (ଓଡଗାଁ ବ୍ଲକ, ନୟାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା)ର ଗ୍ରାମବାସୀ ଗାଁ ପାଖ ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ଦାୟିତ୍ୱ ହାତକୁ ନେଲେ । ଓଡଗାଁ ବନାଞ୍ଚଳ, ନୟାଗଡ଼ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧୀନରେ ଆସୁଛି । ନୟାଗଡ଼ରୁ ୨୨କିମି ଜାତୀୟ ରାଜପଥରେ ଗଲେ ମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରାମ ପଡ଼େ ।

ସଭ୍ୟଭୁକ୍ତ ଗ୍ରାମ

ଗୌଡ଼ପୁଟ, ଚିକରାପଲୁୀ, ଯଦୁପୁର, ଖୁଦ୍ର ନୂଆପଲୁୀ, ଆଳିଆଝରି, ଧାବଲେଇ, ବନ୍ଧସାହି, ନୂଆବନ୍ଧ ସାହି, ଚମ୍ପାପାଦେରୀ, ଚେମେଡ଼ି, ବନ୍ଦପୁର, ଓଷ୍ଠିଆ, ପତାସାହି, ନନ୍ଦିଗିରି ।

ଅଞ୍ଚଳର ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ଥିତି

୨୦୦ଗ୍ରାମବାସୀ (ଘରଖୁରି) । ଗଠତ ଜାତିର ଗୃହ ୨୦୦, ଚଷା-୧୦୦, କୁରୁମ ଚଷା-୮୦, ହରିଜନ-୧୨୦, କନ୍ଧ-୧୦୦, ସିଆଲ (ହରିଜନ)-୬୦ ଏବଂ ତନ୍ତ-୨୦ ।

ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି

କୃଷି ଉପରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ୧୯୬୦-୬୦ ଦଶକରେ ମଧ୍ୟମ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର

୬୦ପ୍ରତିଶତ ଚାଷଜମି ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ପାଏ । ବର୍ଷାଦିନରେ ଦୁଆନ୍ତ ନଦୀରେ ଜଳ ଆସେ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଧାନ, ମାଷିଆ, ମୁଗ, ବିରି, କାନ୍ଥୁଲ, ବାଦାମ, ଚୈଳଶସ୍ୟ ଚାଷ କରନ୍ତି । ଏହି ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ଭାବରେ ଗାଈଗୋରୁ ରଖିଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ୧୨ଟି ପୋଖରୀ ରହିଛି । ମରୁଡ଼ି ସମୟରେ ଏହି ପୋଖରୀ ଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଜଳର ଉତ୍ସ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ।

ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଆୟବଗିତା ରହିଛି । କେତେକ ପରିବାର ମିଶି ଆୟ ବଗିତାକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କୃଷିପାର୍ମ ଏବଂ ଚୈଳବୀଜ ଶସ୍ୟ ଚାଷରେ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି ।

ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ଅର୍ଥନୀତି

ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ସ୍ୱଷ୍ଟ । ହଳ, ଶଗଡ଼, ଜାଲେଣିକାଠ, କାଠ, ବାଉଁଶ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ବାହରା/ବେତର ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ବାଉଁଶରୁ ତିଆରି ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରି ନିଜର ଗୁରୁତ୍ୱା ଶାଳପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ସେଥିରୁ ପ୍ଲେଟ୍, ଦନା ତିଆରି କରୁଛନ୍ତି । ପାଞ୍ଚଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀ ଯାଯାବର ଶ୍ରେଣୀୟ ଆଦିବାସୀ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଖାଦ୍ୟ, କନ୍ଦା ସଂଗ୍ରହ କରି ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ବିକ୍ରି କରିଥାନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଗୌଡ଼ପୁଟ ଏବଂ ବନ୍ଦପୁର ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ଦୁଇଜଣ ଫରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ୍‌ଙ୍କ ଅଧିନରେ ଦୁଇଟି ଫରେଷ୍ଟ ବିନ୍ ରହିଛି । ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଫରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ୍‌କୁ 'ବଟି' (ଧାନ ଏବଂ ମୁଗ) ଦିଅନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲରୁ କାଠ ଆଣିବା ପାଇଁ ଏ ବଟି ଦିଅନ୍ତି । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ବନ ବିଭାଗକୁ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରନ୍ତି । ଜାଲେଣିକାଠ, ଘାସ, ବାଉଁଶ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣକାଷ୍ଠ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ଅଭାବ ହେବା କଥା ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି ।

ସେ ଅଞ୍ଚଳର ସର୍ବତ୍ର ଯୋଗେଇ ମଣ୍ଡଳ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲେ । ସେ ଠେଙ୍ଗାପାଳି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ଆୟପୁଣ୍ଡିଆ ଲଣ୍ଡାପାହାଡ଼ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ନବେ ଦଶକରେ ବୃକ୍ଷ ଓ ଜୀବର ବନ୍ଧୁ ନାମକ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଭୂମିକା ନିଭେଇଛି ।

ଦୀର୍ଘ ୧୨ବର୍ଷ ପରେ (୧୯୯୪) ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଠେଙ୍ଗାପାଳି ମାଧ୍ୟମକୁ ବନ୍ଦ କରି ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଦୁଇଜଣ ଜଗୁଆଳି ରଖିଲେ । ଜଗୁଆଳି ମାସିକ ଟ ୧୦୦୦/ ପାଉଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାନ୍ଦା କରି ଜଗୁଆଳିକୁ ଦରମା ଦେଉଛନ୍ତି ।

ଯଦି କେହି ଗ୍ରାମବାସୀ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ନିୟମର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କଲେ ସେହି ଗ୍ରାମର ଗ୍ରାମ କମିଟିକୁ ଖବର ଦିଆଯିବ । ଗ୍ରାମ କମିଟି ବ୍ୟକ୍ତିର ଦଣ୍ଡ ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଅସ୍ୱଶସ୍ତ୍ର ଯଦି ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିବ ତାହାହେଲେ ଜଗୁଆଳି ସେସବୁ ଜବତ କରିବେ । ପରେ ସେସବୁ ଅସ୍ୱଶସ୍ତ୍ର ନିଲାମ ହେବ ।

୧୯୯୮ମସିହା ପରଠୁ ଉଚ୍ଚ ସଂସ୍ଥା ପୋଖରୀ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା କାମ ହାତକୁ ନେଲା । ପୋଖରୀ ଜଙ୍ଗଲ ଲଣ୍ଡାପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ରାଜସ୍ୱ ଜମି ହେଇଥିବାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ତହସିଲଦାର ଖଣି ଖନନ ପାଇଁ ଲିଜ୍ ପୂତ୍ରରେ ଦେଇଥିଲେ । ଗୋଟର ଭୂମିର ଅଭାବ ଦର୍ଶାଇ ପୋଖରୀର ସୁରକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟ ହାତକୁ ନେଲେ । ଅନୁଷ୍ଠାନ ସରକାରଙ୍କୁ ଲିଜ୍ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଦେଲେ । କାକୁଗଛ ଲଗାଇବା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଜଙ୍ଗଲ

ଉପରୋକ୍ତ ଗ୍ରାମ ମାନଙ୍କର ଜଙ୍ଗଲରେ ୧୦୦ପ୍ରକାରିର ବୃକ୍ଷ, ଗୁଳ୍ମ, ଲତା ଅଛି । ଶାଳ, ପିଆଶାଳ, ଶିଶୁ, କୁସୁମ, ଚନ୍ଦନ, ଭାଲିଆ, ବେଲ, ଅଁଳା, ହରିଡ଼ା, ବାହାଡ଼ା, ମହୁଲ ଏବଂ ବାଉଁଶ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଧାନ ତଥା ବାରହା ଓ କୋକିଶିଆଳି ଆଦି ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ।

ଜଙ୍ଗଲର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ଓ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି
 ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ଭିତରେ ଆୟ ମୁଣ୍ଡିଆ ୧୫ହେକ୍ଟର ଥିବାବେଳେ ୨୦୦ ହେକ୍ଟରର ପୋଖରୀରେ ରହିଛି । ଆୟମୁଣ୍ଡିଆ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ପୋଖରୀ ସୁରକ୍ଷିତ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଅଟେ ।

ଅନୁଷ୍ଠାନର ଜାଣି, ସଦସ୍ୟତା ଓ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ

୧୯୯୯ରେ ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ମହାସଂଘ, ନୟାଗଡ଼, ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ପ୍ରମୁଖ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରୁକ୍ଷ ବୁଦ୍ଧିଆନୀ ପ୍ରକୃତି ଓ ପରିବେଶ ପରିଷଦର ପୂର୍ନଗଠନ ହେଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରୁ ଜଣେ ପୁରୁଷ ଏବଂ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କୁ ସଂସ୍କାର ପ୍ରାଥମିକ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । ସେମାନେ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସାଧାରଣ ସଭା ଗଢ଼ିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଁ, ଅନ୍ୟତମ ଦୁଇଜଣ ମହିଳା ଏବଂ ତିନିଜଣ ପୁରୁଷ (ସର୍ବମୋଟ ପାଞ୍ଚଜଣ) କୁଳର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ପଠାଇଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସମିତି ଗଠିତ ହେଲା । ଦୁଇ ମାସରେ ଥରେ ଇସିର ସଭାକାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଧାରିତ ହେଲା । ସାଧାରଣ ସଭା ବର୍ଷକୁ ଥରେ ବସିବା ସ୍ଥିର ହେଲା । ଅନୁଷ୍ଠାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେଲା । ମୋଟ ୭୫ ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୨ ଜଣ ମହିଳା, ଅନୁପ୍ରତିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତିର ୮ ଜଣ, ଅବଶିଷ୍ଟ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି । ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ପରିଷଦରେ ୫ ଜଣ ମହିଳା ଓ ୧୪ ଜଣ ପୁରୁଷ ସ୍ଥାନ ପାଇଛନ୍ତି ।

ନେତୃତ୍ୱ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗ୍ରହଣ

ସର୍ବସମ୍ମତିକ୍ରମେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଅନୁଷ୍ଠାନର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ଏହା ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ନେତୃତ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ସର୍ବତ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡଳ ୧୯୯୮ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ

ସୁରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିଲେ । ତା ପରର ସ୍ଥିତି ସେତେ ଉତ୍ସାହପ୍ରଦ ରହିପାରିନାହିଁ ।

ନଥିପତ୍ର ପରିଚାଳନା

ସଦସ୍ୟଖାତା, ନୋଟିସ୍ ବହି, ବିବରଣୀ ଏବଂ ରିଜିଷ୍ଟ୍ରାସନ୍ ବହି, କ୍ୟାସ୍ ବୁକ୍, ତାକ ଖାତା, ପରିଦର୍ଶକଙ୍କ ମତାମତ, ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମାଖାତା ଇତ୍ୟାଦି ରେକର୍ଡ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା ।

ଲାଭାଂଶ ବଣ୍ଟନ

ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ଅଭିଯାନରୁ ଜାଲେଣିକାଠ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଥିଲା । ୧୯୯୨ରୁ

କ୍ଷୁଦ୍ର କାଠ (ବଲହା)

ଘରଛପର, ମରାମତି ପାଇଁ କ୍ଷୁଦ୍ରକାଠ ପାଇଁ ଲୋକେ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଆଣିପାରିବେ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା ।

ଅଣକାଷ୍ଠଜନିତ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହରେ କୌଣସି କଟକଣା ନଥିଲା । ମହୁଲ, ବେଲ, ଅଁଳା, ହରିଡ଼ା, ବାହାଡ଼ା, ଶାଳପତ୍ର, ଭୂଇଁ ଖଜୁରୀପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ଲୋକେ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଜଙ୍ଗଲରୁ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ ।

ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ସମସ୍ତ ଅର୍ଥବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସମିତି, ସାଧାରଣ ସଭା ଏବଂ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ

ଦ୍ରବ୍ୟ	ପରିମାଣ	ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଦିନ	ଧାର୍ଯ୍ୟ ଫିସ୍ (ଟଙ୍କା)
ଜାଲେଣିକାଠ	ମୁଣ୍ଡପିଛା	ରବିବାର ଏବଂ ରୁଧିବାର	୨
	ବଳଦ ଉପରେ	ରବିବାର	୫
	ସାଇକେଲରେ	ରବିବାର	୫
	ଶଗଡ଼ ଭର୍ତ୍ତି	ମାସକୁ ଥରେ	୨୦
ବାଉଁଶ	୧୦୦ଟି	ବର୍ଷକୁ ଥରେ	୨୫
ଲଗୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ	୩୦	ବର୍ଷକୁ ଥରେ	୫
ବଲହା ଆଦି କ୍ଷୁଦ୍ର କାଠ	୧୦୦	ବର୍ଷକୁ ଥରେ	୧୫

ବାଉଁଶର ବଣ୍ଟନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୧ରୁ କ୍ଷୁଦ୍ରକାଠ ପାଇଁ ମଞ୍ଚ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା ।

ମାଧ୍ୟମରେ ସମସ୍ତ କାରବାର ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିଲା । ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆୟ ହେଉଥିଲା ରୁଲିଚାନ୍ଦା (ସଭ୍ୟଚାନ୍ଦା), ଜାଲେଣିକାଠ,

ସମୟ ସୀମା	ଆୟ (ଟଙ୍କା)	ବ୍ୟୟ (ଟଙ୍କା)
୧.୧.୧୯୯୯-୩୧.୧୨.୧୯୯୯	୬,୯୦୦.୫୦	୬,୪୨୪.୦୦
୧.୧.୨୦୦୦-୩୧.୧୨.୨୦୦୧	୩୭,୪୬୩.୦୦	୩୪,୯୩୪.୦୦
୧.୧.୨୦୦୧-୩୧.୧୨.୨୦୦୧	୪୧,୩୨୭.୦୦	୪୪,୪୩୪.୦୦
୩୧.୪.୨୦୦୨-୩୧.୩.୨୦୦୩	୧,୦୪,୪୦୧.୦୦	୧,୦୧,୮୧୩.୦୦
୧.୪.୨୦୦୩-୩୧.୩.୨୦୦୪	୭୩,୩୭୧.୦୦	୭୩,୩୩୯.୦୦
୩୧.୪.୨୦୦୪-୩୧.୧୨.୨୦୦୪	୩୧,୬୦୩.୦୦	୨୧,୦୫୫.୦୦
୧.୧.୨୦୦୫-୩୧.୧୨.୨୦୦୫	୨୬,୧୯୨.୦୦	୩୦,୬୬୨.୦୦
୧.୧.୨୦୦୬-୩୧.୧୨.୨୦୦୬	୩୫,୬୩୨.୦୦	୩୪,୯୨୨.୦୦
୧.୧.୨୦୦୭-୩୧.୧୨.୨୦୦୭	୨୭,୭୬୮.୦୦	୨୭,୨୭୭.୦୦
୧.୧.୨୦୦୮-୩୧.୧୨.୨୦୦୮	୬୦,୩୦୨.୦୦	୬୩,୦୧୭.୦୦
୧.୧.୨୦୦୯-୩୧.୧୨.୨୦୦୯	୫୦,୯୪୫.୦୦	୫୦,୭୦୦.୦୦
୧.୧.୨୦୧୦-୩୧.୧୨.୨୦୧୦	୧,୨୧,୩୮୧.୦୦	୧,୨୩,୮୫୨.୦୦

ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୋଷ୍ଠୀ ପାଖରେ ମୋଟ ୫୬,୫୦୩.୦୦ ଟଙ୍କା ରହିଛି ।

ସ୍ତ୍ରୀକାଠ, ବାଉଁଶ ପାଇଁ ଦେଇଥିବା ଦେୟରୁ ଏବଂ କୌଣସି ନିୟମର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଦେଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ଦଣ୍ଡରୁ । ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଆଦାୟ ଅର୍ଥରୁ ହିସାବ କଲେ ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଆଦାୟ ଅର୍ଥର ସିଂହଭାଗ ଜଗୁଆଳିର ଦରମା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିଲା ।

ଅନୁଷ୍ଠାନ ବାର୍ଷିକ ବୁଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧିଆନୀ ଯାତ୍ରା (ମେଳା) ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଥିଲା । ସପ୍ତାହେ ବ୍ୟାପୀ ଚାଲୁଥିବା ଏହି ଉତ୍ସବ ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ଦିନ ଶେଷ ହୁଏ । ଓଡ଼ିଆ କୃଷିରଣର ଆୟମାରମ୍ଭ ସହିତ ଏ ଉତ୍ସବ ସଂଯୋଗବଶତଃ ଏକତ୍ର ହୁଏ । ମେଳାକୁ ଯାଉଥିବା ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଦହିପାଣି ଦିଅନ୍ତି । ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ଆଉ ଏକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୁଏ । ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅଧିକାରୀ ଦେବୀ ବୁଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧିଆନୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ।

ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସ୍କୁଲ ପିଲାଙ୍କର ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟୋଜନ କରେ । ଦୁଆନ୍ତି ନଦୀପାଠାରେ ଶାଗୁଆନ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।

ଅନୁଷ୍ଠାନର ଭବିଷ୍ୟତ

ସାମୂହିକ ହିତ ପାଇଁ ସାମୂହିକ ଇଚ୍ଛାର ଶକ୍ତି କେତେ ଦୃଢ଼ ସେମାନେ ଦେଖାଇଛନ୍ତି । ସରକାରଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ କେତେ ମିଳିଛି, ଲୋକେ ଆଗକୁ ବଢ଼ି କେତେ କରିଛନ୍ତି ବା କରିବେ ଭିନ୍ନ କଥା । ମାତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନର ସୁଦୃଢ଼ତା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଏକତା, ପରିଚାଳନାଗତ ନିୟମ, ସମସ୍ତଙ୍କର ଭାଗିଦାରିତା ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ହୋଇ ରହିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ସେ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା ରହିଛି । ଗୌଡ଼ପାଟର ଜଣେ ବୟୋଜ୍ୟୋଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି କହନ୍ତି, “ଏଇଟା ପ୍ରହେଳିକା ନୁହେଁ । ଆମେ କରିଛୁ, ଆମେ କରିପାରିବୁ ।”

ପ୍ରଭାତ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସିନିୟର ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ମ୍ୟାନେଜର, ଆରସିଡିସି

‘ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା’ : ସୁରକ୍ଷିତ ଜୀବିକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି

କେଉଁ ଅନନ୍ତ କାଳରୁ ମାନବ ସମାଜର ସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରଗତିରେ, ଜଙ୍ଗଲ ଏକ ମହତ୍‌ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରି ଆସିଛି । ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦକୁ ନିଜ ପୁଞ୍ଜ ଓ ସ୍ୱାଛନ୍ଦ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ନିୟୋଜିତ କରି ଆସିଛି । ଏକ ସମାଜ ପ୍ରଗତିର ଦୃଢ଼ ଦେଇ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦକୁ ଅହରହ ଲୁଣ୍ଠନ କରିଆସିଛି । ଜଙ୍ଗଲକୁ ଧ୍ୱଂସ ମୁଖକୁ ଚାଣିନେଇ ମଣିଷ ଆଜି ନିଜର ଧ୍ୱଂସକୁ ମଧ୍ୟ ଡାକିଆଣିଛି । ଅନିୟମିତ ବର୍ଷା, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗୋଡ଼ାପାପ, ବିଷାକ୍ତ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ, ଅବକ୍ଷୟିତ ମୃତ୍ତିକା ଆବରଣ, ନିମ୍ନଗାମୀ ଜଳ ସ୍ତର, କରାଳ ବନ୍ୟା, ସର୍ବଗ୍ରାସୀ ବାତ୍ୟା ଭଳି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଏ ସମସ୍ତ ଧ୍ୱଂସକାରୀ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷଭାବରେ ଯେଉଁ କାରଣଟି ରହିଛି ତାହା ହେଉଛି ଅବିଚାରିତ ଜଙ୍ଗଲ କ୍ଷୟ ।

ବିଗତ କିଛି ଦଶନ୍ଧି ଧରି ଆମ ଦେଶରେ ଓ ପୃଥିବୀର ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଜଙ୍ଗଲର ଅବକ୍ଷୟ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଜନସଂଖ୍ୟାର ସୀମାହୀନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇବାକୁ ଯାଇ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲଜମି ସଫାକରି ଗଢ଼ା ଯାଇଛି ନୂତନ ଗ୍ରାମ, ସହର, ଚାଷଜମି, ରାସ୍ତାଘାଟ, କଳକାରଖାନା, ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନା ଚାଲିଛି । ଜାଳକାଠ, ଗୃହ ଉପକରଣ, ଚାଷଉପକରଣ ଆଦି ଦୈନନ୍ଦିନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶହ ଶହ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ନିର୍ମୂହ ହୋଇଯାଉଛି । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅସାଧ୍ୟତା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱହୀନତା ଯୋଗୁଁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ନିଆଁରେ ଭସ୍ମାଭୂତ ହୋଇଯାଇଛି । ଜଙ୍ଗଲ ରାଜ୍ୟରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଆଣିବା ପାଇଁ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ବୃକ୍ଷ କଟାଯାଉଛି । ଜଙ୍ଗଲକାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଅତ୍ୟଧିକ

ମୂଲ୍ୟବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିବାରୁ ଅନେକ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସଂଗଠିତ ଭାବରେ ଏହାର ଲୁଣ୍ଠନ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ଏପରି ଅଭାବନୀୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜଙ୍ଗଲର ସ୍ଥିତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପର୍ଣ୍ଣ ଯାହା ମାନବ ସମାଜର ସ୍ଥିତି ପ୍ରତି ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏଭଳି ସଙ୍କଟଜନକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାପାଇଁ କିଛି ଦଶନ୍ଧିଧରି ଜଙ୍ଗଲର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି । ଏହି ସବୁ ଯୋଜନାରେ ଜଙ୍ଗଲର ସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରଗତିର ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ବିଶେଷ ଭାବେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହେଉନାହିଁ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ରହିଥିବା ବିମୁଖତା, ନକରାମ୍ଭକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନସାଧାରଣ, ବିଶେଷକରି ଜଙ୍ଗଲ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିବା ଅଧିବାସୀଗଣ ଜଙ୍ଗଲକୁ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ସଂପତ୍ତି ବୋଲି ଭାବି ତାହାର ଯତ୍ନ ନେବେ ନାହିଁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଜଙ୍ଗଲର ସ୍ଥିତିରେ ଆଖିଦୃଷ୍ଟିଆ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସକ୍ରିୟଭାବେ ଜଙ୍ଗଲ ସୁପରିଚାଳନାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କରାଇବା ନିମନ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା । ଏହି ମହତାକାଂକ୍ଷୀ ଯୋଜନାରେ ଜଙ୍ଗଲର ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ୫୦୦୦ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି (ଭିଏସ୍‌ଏସ୍)କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବେ ନିୟୋଜିତ କରାଯିବ । ଏହି ଯୋଜନାରେ ଆଗାମୀ ୮ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଥମ ଚରଣରେ ୧୦୦୦ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି (ଭିଏସ୍‌ଏସ୍)କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବାକୁ ଥିବାବେଳେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ଚରଣରେ ୨୦୦୦ଲେଖାଏଁ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି (ଭିଏସ୍‌ଏସ୍) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବେ । ଏହି ଯୋଜନାରେ ବିନିଯୋଗ ହେବାକୁ ଥିବା ୫୧୭କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ ୫୦କୋଟି ଟଙ୍କା

ରାଜ୍ୟ ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠିରୁ ଏବଂ ୪୨କୋଟି ଟଙ୍କା ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବିକା ମିଶନରୁ ବିନିଯୋଗ ହେବ । ସହଭାଗିତା ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ଥିବା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଓଡ଼ିଶା ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ (ଓ.ଏଫ୍.ଏସ୍.ଡି.ପି) ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବନଖଣ୍ଡରେ ଏହି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଖଣ୍ଡିୟ ପରିଚାଳନା ଗୋଷ୍ଠୀ ରହିଛି । ରେଞ୍ଜ ବା ବନାଞ୍ଚଳ ସ୍ତରରେ ଜଙ୍ଗଲ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଏହି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ (ଏନଜିଓ) ସହାୟତା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନା ବହି ଅଛି । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ “ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା”ରେ ଭାଗିଦାରୀ ଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ବୈଷୟିକ ତାଲିମ୍ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ବୃକ୍ଷମୂଳ ସ୍ତରରେ ଅଣ୍ଟା ଯୋଜନା ନିର୍ମାଣ ଓ ଏହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବାରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସହଯୋଗ କରିବେ । ଏ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ଯୁଗ୍ମ ବନପରିଚାଳନା

ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବ ଏବଂ ଏହାର ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ଅନୁଶୀଳନ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତଥା ଏକ ସ୍ଵାଧୀନ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଦ୍ଵାରା କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ।

ଯୋଜନାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଓ ରୂପାୟନ

ଜଙ୍ଗଲ ତଥା ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଉନ୍ନତି କଳ୍ପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଥିବା ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନାରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଯିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି । ଜଙ୍ଗଲର ପୁନଃଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପୂର୍ନଜନନ ନିମନ୍ତେ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି, ଖୋଲା ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଣକାଷ୍ଠ, ଜାଳକାଠ ଏବଂ ଗୋଖାଦ୍ୟ, ମୂଲ୍ୟବାନ କାଠ ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ମୃତ୍ତିକା ତଥା ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ ୫୦ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଏହିସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

ଜଙ୍ଗଲର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ତଥା ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସଫଳ ରୂପାୟନ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ତାଲିମ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ । ଯେପରିକି ଜନସାଧାରଣ ଜଙ୍ଗଲର ସ୍ଥିତି ଓ ନିଜର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆଖିଆଗରେ ରଖି ଜଙ୍ଗଲର ତଥା ସେମାନଙ୍କର ସାମଗ୍ରିକ ଉନ୍ନତି ଯୋଜନା ନିମନ୍ତେ ନିଜକୁ ନିଜେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବେ ଏବଂ ତାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ । ଜଙ୍ଗଲ ଉପରୁ ରାପ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ଧୂମ୍ରହୀନ ତଥା ଉନ୍ନତମାନର ରୁଲା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକରଣ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଜୀବିକା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବିକଳ ଜୀବିକା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ । ସେଥିନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କୁ

ଯୋଜନାରେ ଜନଗଣଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତି ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା

ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତାଲିମ୍ ଓ ଉପକରଣ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ଆସିବ ।

ଯୋଜନାର ସୁଫଳ

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳର ସମ୍ପର୍କକୁ ନିବିଡ଼ି କରାଇବା ପାଇଁ ଯୋଜନାର ନାଁ ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା ବୋଲି ରଖାଯାଇଅଛି । ଏହା ଫଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ନିଜ ନିଜ ଭାବର ଉଦ୍ରେକ ହେବ ।

ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମୂଲ୍ୟବାନ ବୃକ୍ଷ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ରୋପଣ କରାଯିବ ଯାହାର ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହୋଇପାରିଲେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହାର ବିକ୍ରି ଲାଭ ଅର୍ଥରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଅର୍ଥବିଶେଷ ପାଇପାରିବେ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ଜାଳକାଠ ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବୃକ୍ଷମାନ ରୋପଣ କରାଯିବା ଫଳରେ ଜନସାଧାରଣ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଜାଳକାଠ ସୁବିଧାରେ ପାଇପାରିବେ । ଅଣକାଷ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉତ୍ପାଦନ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ବୃକ୍ଷଲତା ରୋପଣ କରାଯାଇ ଏହାର ଯତ୍ନ ନିଆଯିବ । ଅଣକାଷ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂଗ୍ରହ ଓ ସେଥିରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବିକ୍ରି କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ନୂତନ ପନ୍ଥା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଔଷଧୀୟ ବୃକ୍ଷଲତା ରୋପଣ କରାଯାଇ ସେଗୁଡ଼ିକର ଯତ୍ନ ନିଆଯିବ ।

ପ୍ରଶମ୍ୟ...

ଯାହାଫଳରେ ସେହି ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପଦର ସଂରକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିବ । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ବାଉଁଶ ଏବଂ ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ବେତରୋପଣ କରାଯାଇ ସେଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରାଯିବ । ଫଳରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳର ଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ଗୃହ ଉପକରଣ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିମାଣରେ ବାଉଁଶ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଭିନ୍ନ ବାଉଁଶ ନିର୍ମିତ ଉପକରଣ ନିର୍ମାଣକରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିବା ପରିବାରମାନେ ଉପକୃତ ହେବେ । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତର ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ବିଶେଷଭାବେ ମହିଳା ସ୍ତର ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କୁ ସକ୍ରିୟଭାବେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ପରିବାରର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ତାଲିମ୍ ଏବଂ ମୂଳଧନ ଯୋଗାଇଦେଇ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ହୋଇପାରୁଥିବା କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଯାହାଫଳରେ ସେମାନେ ଶିଆଳୀ ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ ଓ ଖଲିପତ୍ର ନିର୍ମାଣ, ଫୁଲଝାଡୁ ସଂଗ୍ରହ ଓ ନିର୍ମାଣ, ତେନ୍ତୁଳି ସଂଗ୍ରହ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପାଇଁ, ମହୁ ଆଦି ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ସଂଗ୍ରହ ଓ ଏହାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ବିଭିନ୍ନ ବନଔଷଧି ଓ ଏହାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରି, ନିଜର ତଥା ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିପାରିବେ । ଏହା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତି ଘଟିବ । ଏହି ଯୋଜନାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ଓ ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୂଲ୍ୟ ଓ ଜଳର ଅବକ୍ଷୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଳଧାରଣ କ୍ଷମତା ବଢ଼ିଲେ ଚାଷ ପାଇଁ ତଥା ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଜଳର ଅଭାବ ରହିବ ନାହିଁ । ଫଳରେ କୃଷି ମାନରେ ଉନ୍ନତି ଘଟିବ ଏବଂ ଏଥି ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳର ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ।

ଏଠାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗରୁ ଦେଖିଲେ ଏହି ଯୋଜନାଟି ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବାର ଯେଉଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖାଯାଇଛି

ତାହା ଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତି ଆସିବ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିରେ ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ ସଭ୍ୟ ମହିଳା ବର୍ଗରୁ ରହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନୁମୂଳିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତିର ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସଭ୍ୟ ଓ ସଭ୍ୟାଭାବେ ରହିବେ । ଯାହାଫଳରେ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି (ଭି.ଏସ.ଏସ) ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିବ । ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି (ଭି.ଏସ.ଏସ) ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପଦ୍ଧତିରେ ଗ୍ରାମସଭା ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ହେଉଥିବାରୁ ଏହା ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ଆଭିପ୍ରାୟକୁ ଉପଯୁକ୍ତଭାବେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିପାରିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲର ତଥା ସମଗ୍ର ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଏହି କାରଣରୁ ‘ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା’କୁ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି (ଭି.ଏସ.ଏସ) ମାଧ୍ୟମରେ ରୂପାୟନ କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ।

ମୋଟ ଉପରେ ‘ଆମ ଜଙ୍ଗଲ ଯୋଜନା’ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଏକ ବହୁବିଧ ଉନ୍ନତିର ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ଆସିଛି ଯାହାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ନିର୍ଭର କରୁଛି, ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆନ୍ତରିକତା ଓ ସକ୍ରିୟ ସହଯୋଗ ଉପରେ । ଏହି ଯୋଜନା ସଫଳରୂପେ ରୂପାୟିତ ହୋଇପାରିଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ବହୁବିଧ ଉନ୍ନତି ଆସିପାରିବ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସୁନ୍ଦର ଓ ସୁଖ ସମୃଦ୍ଧିରେ ରୁଦ୍ଧିମତ୍ତ ହୋଇପାରିବ ।

✧
ଅଶୋକ କୁମାର ମିଶ୍ର
 ଏ.ସି.ଏସ୍., ଭୁବନେଶ୍ୱର

ବନ ଗ୍ରାମର ବ୍ୟଥା

ଠାକୁରମୁଣ୍ଡାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଆଇନରୁ ହକ୍ ପାଇବାର ଲଢ଼େଇ

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ପାଞ୍ଚପୀଡ଼ ଉପଖଣ୍ଡ ଠାକୁରମୁଣ୍ଡା ବ୍ଲକର ୬ଟି ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ଏକାଠି ହୋଇ ଆଗକୁ ବଢ଼ୁଛନ୍ତି । ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ଦାବିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଓ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଏ ଦିଗରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଏହି ୬ଟି ଗାଁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ମାନ୍ୟତା ପାଇବାକୁ ଯାଉଥିବାରୁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ନିଜର ଖୁସି ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବା ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ବନଗ୍ରାମ ସମ୍ପର୍କରେ ସରକାର ଓ ପ୍ରଶାସନ ଉଭୟ ନୀରବ ।

ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାର ସବୁଠୁ ପଛୁଆ ତଥା ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳଭାବେ ପରିଚିତ ଠାକୁରମୁଣ୍ଡା ବ୍ଲକର ଭାଲିଆଡାଳ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅସୁରଖାଲ, ଝରଝରୀ, ବଉଳା ଓ ଜାମବଣୀ ଓ ଶାଳରୁଆ ପଞ୍ଚାୟତର କୁନ୍ଦେଇ ଓ ଚାଉଳଝରୀ ଗାଁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଏହି ଗାଁ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ଥିବାରୁ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାଠାରୁ ଏକରକମ ଦୂରରେ । ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଠାରୁ ଅସୁରଖାଲର ଦୂରତା ୬କିମି ହୋଇଥିବାବେଳେ ବଉଳାର ଦୂରତା ୧୦କିମି, ଝରଝରୀ ୮କିମି ଓ ଜାମବଣୀ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତଠାରୁ ୧୫କିମି ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଅସୁରଖାଲରେ ମୋଟ ୧୭୬ପରିବାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ପରିବାର ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ବର୍ଗର । ଝରଝରୀର ୪୬ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୪୨ପରିବାର; ବଉଳାର ସମସ୍ତ ୫୦ ପରିବାର ଓ ଜାମବଣୀର ସଂଖ୍ୟାଧିକ ପରିବାର ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ବର୍ଗର । ଶତକଡ଼ା ୯୬ଭାଗ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସଂପ୍ରଦାୟର ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମ ହୋଇଥିବାରୁ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ସଡ଼କ, ବିଜୁଳି ଓ ପାଣି ପରି ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତାର ସୁବିଧା ନାହିଁ । ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଚାଷକୁ ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରି ଆସିଥିବା ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କୁ ନିଜ

ଚାଷ ଓ ବସତି ଉପରେ ଶିରୋନାମା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରି ନାହିଁ । ଏହାକୁ ନେଇ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ପ୍ରଶାସନର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେମାନଙ୍କ ଦାବି ଉପେକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଯାହାକୁ ନେଇ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କ ମନରେ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ।

୨୦୧୪ମସିହାରେ ଆରସିଡିସି ପକ୍ଷରୁ ଏହି ସବୁ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ କାମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟି ଗଢ଼ାଗଲା । ବାସ ଓ ବସତିର ଅଧିକାର ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନରେ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଥିବା ନେଇ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଆରସିଡିସି କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିବା ପରେ ଏ ଦିଗରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଆଇନଗତ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାମକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ମାନ୍ୟତା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସହ ସମ୍ପର୍କ ରକ୍ଷା କଲେ । ଭାଲିଆଡାଳ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚ ପ୍ରଭାସିନୀ ହେମ୍ବମ୍ବ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ପୃଥକ୍ ଦାବିପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଇଥିଲେ ।

ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ, ୨୦୦୬ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମ ବା ପଡ଼ାକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଉପରୋକ୍ତ ୬ଟି ଗ୍ରାମକୁ କାହିଁକି ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ମାନ୍ୟତା ମିଳିପାରିବ ନାହିଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଥିଲେ । ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ନଭେମ୍ବର ୧୫, ୨୦୧୫ରେ ଅସୁରଖାଲ ଓ ଝରଝରୀ ୧୮ରେ ଜାମୁବଣୀ ଏବଂ ୧୯ନଭେମ୍ବରରେ ବଉଳା ଗ୍ରାମରେ ଗ୍ରାମସଭାର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ-୨୦୦୬ର ଧାରା ୩(କ) ଅନୁଯାୟୀ ପାଞ୍ଚପୀଡ଼ ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳ କରଖିଆଙ୍କ ପତ୍ରସଂଖ୍ୟା ୯୨୧୧ ତା ୨୬.୧୦.୨୦୧୫ରିଖ ମତେ ଠାକୁରମୁଣ୍ଡା ତହସିଲଦାର ଭାଲିଆଡାଳ ପଞ୍ଚାୟତରେ ୪ଟି

ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମରେ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ଗ୍ରାମସଭା ପାଇଁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମସଭାରେ ସରପଞ୍ଚ ପ୍ରଭାସିନୀ ହେମ୍ବମ୍ବ, ୧୯୯୯ ଜିଲ୍ଲା ପରିଷଦ ସଭ୍ୟ ସୌଦାଗର ପାତ୍ର, ସମିତି ସଭ୍ୟ ମିରାନ୍ କୁଦାତା, ମହୁଲତିହା ବନପାଳ ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମହାନ୍ତ, ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକ ସତ୍ୟବାଦୀ ବେହେରା ଏବଂ ଆରଡିସିର ସ୍ଥାନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧିକାରୀ ଆନନ୍ଦ ସେଠୀ ପ୍ରମୁଖ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମର ବାସସ୍ଥାନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଜିପିଏସ୍ ଦ୍ୱାରା ରିଡିଂ ନେଇ ମ୍ୟାପ୍ ଓ ପରିବାର ତାଲିକାର ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିମନ୍ତେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା ।

ଜାମବଣୀରେ ୧୧୨ ପରିବାର ବାସ କରନ୍ତି । ମୋଟ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୫୭୦ । ସମସ୍ତେ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର । ୧୦୬ ପରିବାରକୁ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧିକାର ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶିରୋନାମା ମିଳିଛି । ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ସ୍ୱୀକୃତି ନ ମିଳିବା ଯୋଗୁଁ ବାସିନ୍ଦାମାନେ ନିଜର ହକ୍ ପାଇବାରୁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିବା ଗ୍ରାମସଭାରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ସେହିପରି ବଉଳା ଗ୍ରାମରେ ୫୦ ପରିବାରର ୨୯୯ ଲୋକ ବାସ କରିଥାନ୍ତି । ୪୦ବର୍ଷ ତଳେ ଏଠାରେ ବସତି ଗଢ଼ି ଉଠିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ୩୦ପରିବାରକୁ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଶିରୋନାମା ମିଳିଛି । ଅଥଚ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମଭାବେ ମାନ୍ୟତା ମିଳିପାରି ନାହିଁ । ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସିନ୍ଦା (ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ସ୍ୱୀକୃତି) ସଂଶୋଧିତ ନିୟମାମଳୀ ୨୦୧୨ର ଧାରା ୩(୧)(୫) ଅଧୀନରେ ସମସ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମ, ପୁରାତନ ଆବାସପୁଲୀ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ହୋଇ ନଥିବା ଗ୍ରାମ ସମୂହ ଆଦିକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ

କରାଯିବା ସମ୍ପର୍କରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ପତ୍ରସଂଖ୍ୟା ୨୩୦୧୧/୩୩/୨୦୧୦ ଏବଂ ଆରଏ/୮/୧୧/୨୦୧୩ରେ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଦାବି, ଜଙ୍ଗଲ ଗାଁକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମ ଘୋଷଣା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୟୂରଭଞ୍ଜର ଏଭଳି ଅଳ୍ପ ବିକଶିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅରଣ୍ୟ ସମ୍ବଳର ଅଧିକାର ମିଳି ନଥିବା ଆମ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିବା ପରେ ଆରସିଡିସି ପକ୍ଷରୁ ଏ ଦିଗରେ ବ୍ୟାପକ ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବଉଳା, ଅସୁରଖାଲ ଓ ଜାମବଣୀର ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ ବଳରେ ବାସସ୍ଥାନର ସ୍ୱୀକୃତିନାମା ମିଳିଥିଲେ ହେଁ ଝରଝରୀ ଗାଁରେ ଏ ଅଧିକାର କାହାରିକୁ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ବଉଳା, ଅସୁରଖାଲ ଓ ଜାମବଣୀର କୌଣସି ପରିବାର ଚାଷଜମିର ଶିରୋନାମା ପାଇନାହାନ୍ତି । ବଉଳା ଗ୍ରାମରେ ୨୦୦୮ରୁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜସ୍ୱ କୋଠାଘର ନ ଥିବାରୁ ଏ ଦିଗରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ବାରମ୍ବାର ଅଭିଯୋଗ କରିଆସୁଥିଲେ । ଏବେ ମାସେ ହେଲା ଏ ଜାମ ଚାଲିଛି । ଝରଝରୀ ଗ୍ରାମକୁ ସବୁଦିନିଆ ରାସ୍ତା ନାହିଁ । ଭାଲିଆତାଳରୁ ଅସୁରଖାଲ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣରେ ବାଧକ ସାଜିଛି ବନବିଭାଗ । ବାଘ ଅଭୟାରଣ୍ୟର ସୀମା ଦେଖାଇ ଗାଁମାନଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ।

ଗାଁ ମାନଙ୍କରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟିମାନ ଗଢ଼ାଯିବା ପରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧିକାର ପାଇଁ ଆବେଦନ କରାଗଲା । ଗ୍ରାମବାସୀ ଓ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପକ୍ଷରୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ପାଖକୁ ଦାବିପତ୍ର ପ୍ରେରଣ କରାଗଲା । ପାଞ୍ଚପାଢ଼ ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳ ଦାବିପତ୍ର ପାଇବା ପରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗ୍ରାମସଭା କରିଆରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ କରାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ପୃଥକ ପୃଥକ ଭାବେ ୪ଟି ଗାଁର ଗ୍ରାମସଭା ଆୟୋଜନ କରାଗଲା । ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଶାସନକୁ ଜଣାଇଛୁ କହନ୍ତି ସରପଞ୍ଚ ପ୍ରଭାସିନୀ ହେମ୍ବମ୍ ।

ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାପରେ ବର୍ଷବର୍ଷର ସମସ୍ୟା ଦୂର

ହୋଇପାରିବାର ଆଶା ସଂଚାର ହୋଇଛି । ବନଗ୍ରାମକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମ ରୂପେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଭାବୁଛୁ ।

ଜାମୁବଣୀ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟିର ସଭାପତି ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପାଇଦା ସଂପାଦକ ରଙ୍ଗାଧର ଦାସ, ସଭ୍ୟ ଭକ୍ତ ପାଇଦା, ଅର୍ଜୁନ ଦାସ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ, କୁଥୁ ବିଶ୍ୱାଳ କହନ୍ତି ଆରସିଡିସିର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ଗାଁକୁ ଆସି ଆମକୁ ବୁଝାଇ କମିଟି ଗଢ଼ିବାରୁ ଆମେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ଶିରୋନାମା ପାଇଁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଯୋଗାଡ଼ କଲୁ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦାବି ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ବଳ ଉପରେ ଦାବିପତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନା କଲୁ । ଅସୁରଖାଲ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧିକାର କମିଟିର ସଭାପତି ମଦନ ସାମାନ୍ତ କହନ୍ତି ଆମେ ବିଗତ ୬୦ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଧରି ଏ ଗାଁରେ ରହିଆସି ଯାହା କରିପାରୁନଥିଲୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏକାଠି ହୋଇ ଦାବି କରିବାରୁ ତାହା ପାଇପାରିଛୁ ।

ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମକୁ ରାଜସ୍ୱଗ୍ରାମ ଭାବେ ମାନ୍ୟତା ଦେବାପାଇଁ ଲୋକଙ୍କ ଦାବିକୁ ପ୍ରଶାସନ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛି । ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପୃଥକ ପୃଥକ ଗ୍ରାମସଭା କରାଯାଇଛି । ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କ ସହ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ମିଳିତ ହୋଇ ଏ ଦିଗରେ ଦୃଢ଼ିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଜିଲ୍ଲାର ଏହି ୪ଟି ଗାଁ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ବନଗ୍ରାମରୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି ଆରସିଡିସିର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧିକାରୀ ଆନନ୍ଦ ସେଠୀ କହିଛନ୍ତି ।

ଗ୍ରାମର ନାମ	ପରିବାର	ଲୋକସଂଖ୍ୟା
ଜାମୁବଣୀ	୧୧୨	୫୭୦
ବଉଳା	୫୮	୨୯୯
ଅସୁରଖାଲ	୧୭୬	୬୧୬
ଝରଝରୀ	୪୬	୨୦୧୫

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଅତୀତ

୧୯୭୦ମସିହା ପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଛଅଟି ଗାଁର ଲୋକଙ୍କ ପରିଚୟ ଭିନ୍ନ ଥିଲା । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ବାସିନ୍ଦା ଥିଲେ । ଚାଷ ଓ ମାଛକୁ ବୃତ୍ତି କରି ଚଳୁଥିଲେ । ଠିକଣା ଥିଲା କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲା ହାଟଡିହି ବ୍ଲକ ବରବାହାଳି

ପଞ୍ଚାୟତରେ । ୧୯୭୦ରେ ସେମାନଙ୍କର ଚାଷ ଓ ବସତି ଉପରେ ନିର୍ମାଣ କରାଗଲା ହଦଗଡ଼ ତ୍ୟାମ୍ । ତ୍ୟାମ୍ ହେବା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପିତ କରାଗଲା ଅଥଚ ଥଇଥାନ କରାଗଲା ନାହିଁ ।

୪୫ବର୍ଷ ହେଲା ବିସ୍ଥାପିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ବସତି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ତାହାକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମ ଭାବେ ପରିଚିତ ଦିଆ ନ ଯାଇ ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମର ଠିକଣାରେ ପରିଚିତ କରାଗଲା । ବିସ୍ଥାପନର ଦୁଃଖଠାରୁ ବଳି ପଡ଼ିଲା ଉନ୍ନୟନ ନ ହେବାର ଦୁଃଖ । ଭିତମାଟି ହରାଇଥିବା ବିସ୍ଥାପିତ ଏହି ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ବିଗତ ୪୦ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଧରି ପ୍ରଶାସନ ଓ ରାଜନେତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଭୋର୍ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଆଇନ ଅଛି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉନି

ବଉଳା, ଜାମବଣୀ, ଅସୁରଖାଲ ଓ ଝରଝରୀ ଭଳି ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମର ମାନ୍ୟତା ଦେବାପାଇଁ ସରକାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଥିବାବେଳେ ରାଜ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ବନଗ୍ରାମକୁ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମଭାବେ ଘୋଷଣା କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାନ ସମୟରେ କରାଯିବାର ଥିଲା । ଏବେ ବି ରାଜ୍ୟର ଅନେକ ବନଗ୍ରାମ ଓ ଅଣ ସର୍ଭେ ଗ୍ରାମର ସୂଚନା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରକାଶ କରୁନାହାନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତି ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଅଣ୍ଡର ସେକ୍ରେଟାରୀ ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ୪୦୩୭୩ ତା ୨୧.୧୧.୨୦୦୮ରେ ବନ ଓ ଅଣସର୍ଭେ ଗ୍ରାମରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟି ଗଠନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାହାକୁ ପାଳନ କରାଯାଉନାହିଁ ।

ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ବଳରେ ହାସଲ ହୋଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ନବରଙ୍ଗପୁର ଜିଲ୍ଲା ପାପଡ଼ାହାଣ୍ଡି ବ୍ଲକ୍ ଏ.ବି.ଡି.ଓ ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା ୧୭୩୩ ତା ୨୬.୭.୨୦୧୧ରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଅଣସର୍ଭେ ଗ୍ରାମରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟି ଗଠନ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ କୌଣସି ସୂଚନା ନାହିଁ । ପାପଡ଼ାହାଣ୍ଡି ବ୍ଲକ୍ରେ ୨୭ଟି ବନଗ୍ରାମ ଥିବା ସେ ସୂଚାଇଛନ୍ତି । ଅପରପକ୍ଷରେ ରାଜ୍ୟରେ ମାତ୍ର ୨୦ଟି ବନଗ୍ରାମ ଥିବା ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି କେନ୍ଦ୍ର ଆଦିବାସୀ

ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ଷ୍ଟେବସାଇଟ୍‌ରେ । କେନ୍ଦ୍ର ଆଦିବାସୀ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଠିକ୍ କହୁଛି ନା ପାପତାହାଣ୍ଡି ଏବିଡ଼ିଓ ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି ଜଣାପଡୁନି ।

ଦେବଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ରିଆମାଳ ଥାନା ବନାକେଲ ହେଉଛି ଏପରି ଏକ ବନଗ୍ରାମ ଯେଉଁଠି ବାସିନ୍ଦାମାନେ ନିଜର ଖଣ୍ଡିଏ ଜମିପାଇଁ ଆଇନତଃ ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ରେଙ୍ଗାଲି ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଭିଟାମାଟି ହରାଇଥିବା ବନାକେଲ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଏଠାରେ ୧୯୮୨ମସିହାରେ ଅଇଥାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଗ୍ରାମଟିର ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ସେତେବେଳକୁ ୫୩ ଥିଲା ଏବେ ଯାହା ୮୦ରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।

୩୫୦ ଲୋକସଂଖ୍ୟାର ବସତି ବନାକେଲ ଗାଁରେ ୨୪ ପରିବାର ଚଷା, ୨୫ ପରିବାର ଧୋବା, ୧୮ ପରିବାର ଝରା, ୩ ପରିବାର ମାଳି ଓ ୩ ପରିବାର ହୁଡା ସଂପ୍ରଦାୟର । ଗାଁ ଚି ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିଛି । ଯୁଗ୍ମ ଜଙ୍ଗଲ ପରିଚାଳନା ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାମବାସୀ ଗାଁ

କେଉଁଠି କେତେ ବନଗ୍ରାମ		
ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ	-	୮୯୩
ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ	-	୧୩
ଛତିଶଗଡ଼	-	୪୨୫
ଗୁଜୁରାଟ	-	୧୯୯
ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ	-	୨୪
ମେଘାଳୟ	-	୨୩
ଆସାମ	-	୪୯୯
ମିଜୋରାମ	-	୮୫
ଓଡ଼ିଶା	-	୨୦
ତ୍ରିପୁରା	-	୬୨
ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ	-	୬୧
ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ	-	୧୭୦

ଉତ୍ସ: <http://www.tribal.nic.in>

ପାଖରେ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାରୁ ବନବିଭାଗ ଏହାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦେବା ଘଟଣା ବେଶୀ ବାଧୁ ଥିଲା ବୋଲି କହନ୍ତି ଗାଁର ଜଣେ ବାସିନ୍ଦା ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା । ୭୬ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଗାଁର ଜଣେ ପୁରୁଖା ଚାଷୀ ସଂକର୍ଷଣ

ପ୍ରଧାନ ଟିକେ ରୁଷ ଭାବରେ କହନ୍ତି ଆମେ ଏ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜା ନୋହୁଁ । ପ୍ରଜା ହୋଇଥିଲେ କ'ଣ ବଣୁଆ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ସୁଜା କ୍ଷତିପୂରଣରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଥାନ୍ତୁ ?

ବନାକେଲ ଗାଁର ଚାଷଜମି ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ହାତୀ ଫସଲ ଉଜାଡ଼ି ଦେଉଛି । ଅଣ ସର୍ଭେ ଗାଁ ହୋଇଥିବାରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ମିଳୁନଥିବା କହନ୍ତି ଗ୍ରାମବାସୀ । ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା ଅଣସର୍ଭେ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର କମିଟି ଗଢ଼ିବା ସହ ରାଜସ୍ୱଗ୍ରାମ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନରେ ପ୍ରାବଧାନ ରହିଛି । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏ ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ କାହିଁକି ନିଆଯାଉନାହିଁ ?

ଆନନ୍ଦ ସେଠୀ
ପ୍ରୋଗ୍ରାମ୍ ଅଫିସର, ଆରବିଡିସି

ବିରଳ ସ୍ତମ୍ଭର ଏବେ ମହାନଦୀ ପଠାରେ

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଚମ୍ପଲ ଅଭୟାରଣ୍ୟକୁ ଅଣ୍ଡାଦାନ ପାଇଁ ବାଛିଥିବା ‘ସ୍ତମ୍ଭର’ ଏବେ ଓଡ଼ିଶାକୁ କରିଛି ଦ୍ୱିତୀୟ ବାସସ୍ଥଳୀ । ଜନିକା, ଧାମରା, ନଳବଣ ଓ ସାତକୋଶିଆରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଏହି ସୁନ୍ଦର ଚଢ଼େଇଟି ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମହାନଦୀର ମୁଣ୍ଡଳି ସମ୍ମିଳନ ବାଲୁକା ଶଯ୍ୟାରେ ଅଣ୍ଡାଦାନ ଘଟଣା ରାଜ୍ୟର ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ପ୍ରେମୀ ଓ ବନ ବିଭାଗ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛି ।

ବିଲୁପ୍ତ ପ୍ରାୟ ପକ୍ଷୀ ସ୍ତମ୍ଭର ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଅଣ୍ଡାଦାନ କରିଥିବା ଓ ଏଥିରୁ ୧୮୧ ଶାବକ ଜନ୍ମ ହେବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମୁଣ୍ଡଳୀ ନଦୀ ଶଯ୍ୟାକୁ ମିଳିଛି ନୂଆ ପରିଚିତ ।

ବନ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ ସୁରେଶ ମହାପାତ୍ର ଓ ପ୍ରଧାନ ବନ ସଂରକ୍ଷକ (ବନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ) ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦାସ ଏ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ସ୍ତମ୍ଭର ବିରଳ ପକ୍ଷୀ । ଇଣ୍ଡରନ୍ୟାସନାଲ କଞ୍ଜରଭେସନ ଅଫ୍ ନେଚର (ଆଇ ୟୁ ସିଏନ୍) ପକ୍ଷରୁ ଏହାକୁ ବିଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି । ଗତ ୧୦ବର୍ଷରେ ଦେଶରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୩୦ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମାତ୍ର ଦଶହଜାର ଥିବା ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଛି । ପାକିସ୍ତାନ ଠାରୁ ମିଆଁମାର ମଧ୍ୟରେ ଏମାନେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ବଡ଼ ବଡ଼ ନଦୀ ପଠାରେ ଏମାନେ ଅଣ୍ଡା ଦେଇ ବଂଶ ବିସ୍ତାର କରିଥାନ୍ତି । ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ନଦୀ ପ୍ରଦୂଷଣ ଯୋଗୁ ଏମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଛନ୍ତି । ମହାନଦୀର ମୁଣ୍ଡଳୀଠାରେ ଛୋଟଛୋଟ ବାଲି ଟାପୁରେ ଅଣ୍ଡା ଦେଇଛନ୍ତି । ଫେବୃୟାରୀ-ଏପ୍ରିଲ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଜନନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଅଣ୍ଡାକୁ ମା’ ପକ୍ଷୀ ବାଲି ଘୋଡାଇ ଜଗି ବସେ । ଅଧିକ ଗରମ ହେଲେ ଚଞ୍ଚୁରେ ପାଣି ଆଣି ଅଣ୍ଡାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାପମାତ୍ରା ଭିତରେ ରଖେ । ୨୭ଦିନ ପରେ ଅଣ୍ଡାରୁ ଛୁଆ ବାହାରିବା ପରେ ମା’ ପକ୍ଷୀ ଛୁଆଙ୍କ ଯତ୍ନ ନେଇଥାଏ ।

୪୧ରୁ ୪୩ ସେ.ମି. ବିଶିଷ୍ଟ, କଳା ଓ ଧଳା ରଙ୍ଗ ମିଶ୍ରିତ ଗ୍ରୀବା ଓ ମୁଣ୍ଡ କମଳା ଓ ହଳଦୀ ରଙ୍ଗ ମିଶା ଥଣ୍ଡର ଏହି ସୁନ୍ଦର ଚଢ଼େଇଟି ଭାରତ, ପାକିସ୍ତାନ ବଙ୍ଗଳାଦେଶ, ମିଆଁମାର ଓ କେବେ କେମିତି ନେପାଳରେ ଦେଖାଯାଏ । ମିଆଁମାର, କାମ୍ପୋଡିଆ, ଭିଏତନାମରେ ଏକଦା ବହୁଳ ଭାବେ ସ୍ତମ୍ଭର ଥିଲେ । ଏବେ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଜଳ ଉତ୍ସର୍ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଦୂଷଣ ଏହି ସୁନ୍ଦର ଚଢ଼େଇଟିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଆଡ଼କୁ ବାଟ କଢ଼େଇ ନେଇଛି । ବିଶ୍ୱରେ ବିରଳ ହୋଇ ଆସୁଥିବା ସ୍ତମ୍ଭରଙ୍କ ଅଣ୍ଡା ଓ ଶାବକଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଆଖପାଖ ଗାଁ ମାନଙ୍କରେ ସଚେତନତା ସହ ଏ ଦିଗରେ ଜନଗଣଙ୍କୁ ସମ୍ମୁଖିତ କରାଯାଉ ।

ଆମ
ବନ୍ଧୁ
ଆମକୁ

ଜୁନ-୨୦୧୬

ସମ୍ପାଦନା:

ରିଜିଷ୍ଟନାଲ୍ ସେକ୍ଟର୍ ଫର୍
ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ୍ କୋଅପରେସନ୍
ଏର୍ଆଇଜି-୨୬, କେ-୬, ଫେଜ୍-୨
କଳିଙ୍ଗ ବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୯
ଫୋନ୍-୦୬୭୪-୨୪୭୫୪୧୦, ୨୪୭୫୬୫୨

ଆର୍.ସି.ଡି.ସି. ବଳାଙ୍ଗିର
ରାଧିକା ନଗର, ଜଳସେଚନ କଲୋନୀ ସମ୍ମିଳନ
ବଳାଙ୍ଗିର-୭୬୭୦୦୧

ଆର୍.ସି.ଡି.ସି. ନବରଙ୍ଗପୁର
ଗରୁଆଲଗୁଡ଼ା, ଭିଜିଲାନସ୍ ଅଫିସ୍ ନିକଟ
ନବରଙ୍ଗପୁର-୭୬୪୦୫୯
ଫୋନ୍-୦୬୮୫୮-୨୨୩୭୯୨

କେବଳ ଘରୋଇ ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ

ସହାୟତା

ऑक्सफॉर्म इंडिया
Oxfam
India